

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

BAKALÁRSKA PRÁCA

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEREJNEJ EKONOMIKY A SPRÁVY

Priame dane v kontexte verejných financií

Direct Taxes within the Context of Public Finance

Študent: Veronika Sadleková

Vedúci bakalárskej práce: Ing. Anna Kovářová

Ostrava 2013

Zadání bakalářské práce

Student: **Veronika Sadleková**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 02 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Přímé daně v kontextu veřejných financí**
Direct Taxes within the Context of Public Finance

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Postavení přímých daní v ČR
3. Postavení přímých daní v SR
4. Komparace a zhodnocení postavení přímých daní v ČR a SR
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-574-8.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*. 2. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 27 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice*. 5. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2012. 400 s. ISBN 978-807201-881-9.

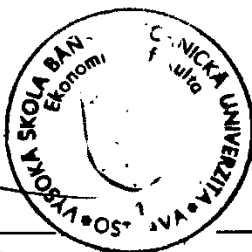
Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Anna Kovářová**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 10.05.2013

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prehlásenie

Prehlasujem, že som bakalársku prácu na tému „Komparácia priamych daní medzi Českou republikou a Slovenskou republikou“ vypracovala samostatne a použila som len pramene, ktoré citujem a uvádzam v priloženej bibliografii.

V Ostrave, dňa 10. mája 2013

Veronika Sadleková

Obsah

1. Úvod	4
2. Postavenie priamych daní v ČR	6
2.1. Členenie daní	6
2.1.1. Osobná dôchodková daň	6
2.1.2. Daň z príjmov právnických osôb.....	10
2.1.3. Daň z nehnuteľností	13
2.1.4. Ostatné majetkové dane	14
2.2. Daňové reformy	18
3. Postavenie priamych daní v SR.....	22
3.1. Členenie priamych daní.....	22
3.1.1. Daň z príjmov fyzických osôb.....	22
3.1.2. Daň z príjmov právnických osôb.....	24
3.1.4. Daň z nehnuteľností	26
3.1.5. Ostatné majetkové dane	27
3. 2. Reformy daňovej sústavy SR.....	30
4. Komparácia a zhodnotenie postavenia priamych daní v ČR a SR	34
4.1. Komparácia daňových výnosov	35
4.2. Porovnanie daňového zaťaženia občana Českej republiky a Slovenska	39
5. Záver	46
Zoznam použitej literatúry	48
Zoznam skratiek	52
Prehlásenie o využití výsledkov bakalárskej práce	
Zoznam príloh	
Príloha č. 1 Schéma daňovej sústavy Českej republiky	1
Príloha č. 2 Daňová sústava Slovenskej republiky	1
Príloha č. 3. Vývoj indikátorov hospodárskeho vývoja ČR a SR v rokoch 2007-2011	1
Príloha č. 4 Výnosy z priamych daní Českej a Slovenskej republiky 2007-2011(v mld.Kč).....	1
Príloha č. 5 Podiel priamych daní na celkových výnosoch 2007 – 2011.....	1

1. Úvod

„Na tomto svete nie sú žiadne istoty, iba dane a smrť.“ (B. Franklin)

Nesmrtelný výrok tohto významného amerického štátnika nadobúda čoraz viac na pravdivosti. Dane, rovnako ako smrť, sprevádzajú ľudstvo už mnoho stáročí a len ľudská naivita by mohla spôsobiť, aby si človek čo len pripustil myšlienku na zmenu. Pre potreby tejto práce a tiež vzhľadom na fakt, že sa pohybujeme na pôde Ekonomickej fakulty sa zameriame len na dane. Konkrétnejšie priame dane.

Cieľom bakalárskej práce je zhodnotiť postavenie priamych daní vo verejných rozpočtoch na príklade Českej a Slovenskej republiky v rokoch 2007 – 2011.

Tieto dva malé štáty strednej Európy po dlhý čas tvorili jeden celok. A práve spoločná minulosť, či už spomíname august 1968, keď vtedajšie Československo bolo obsadené vojskami Varšavskej zmluvy, pretože sa Moskve nepáčilo smerovanie spoločnosti k presadzovaniu základných práv a slobôd. Alebo keď výsledkom novembra 1989 bolo zvrhnutie komunistického režimu a nastolenie demokracie, alebo rozpad na dve samostatné republiky v roku 1992. To všetko a mnoho iného, ako je napríklad spoločná kultúra, životné podmienky, veľmi podobný jazyk aj porovnateľná životná úroveň nám ponúka priaznivé prostredie pre komparáciu. Blízkosť Slovenskej a Českej republiky sa nevytratila ani po ich vstupe do Európskej únie. Naopak, v mnohých smeroch sa táto prepojenosť ešte viac utužila. Členstvo v tejto integrácii je veľkou výhodou. Pretože v rámci slobôd, ktoré môžeme definovať ako voľný pohyb osôb, tovarov a služieb, sa pre oba trhy otvorili nové možnosti. Fyzické aj právnické osoby môžu podľa svojho slobodného rozhodnutia rozvíjať svoje podnikateľské aktivity alebo aktivity iného charakteru v ktoromkoľvek štáte Európskej únie. S týmto právom sú spojené povinnosti rešpektovať všetky legislatívne nariadenia hostiteľského štátu a tiež v určitých prípadoch platiť dane. Myslím si, že práve tento fakt je jedným z dôvodov, prečo je vhodné vybrať si pre svoje budúce pôsobisko štát, ktorý je v mnohých aspektoch blízky tomu nášmu.

Ako som už spomínala, táto práca sa venuje porovnávaniu priamych daní Českej republiky a Slovenska a ich postaveniu vo verejných rozpočtoch. Podľa môjho názoru, by mohla byť prínosom pre všetkých, ktorí sa zaujímajú o to, čo všetko sa zmenilo počas dvadsiatich rokov samostatnosti, ale tiež pre tých, ktorí žijú v jednom štáte ale svoje

zamestnanie našli až za jeho hranicami. Z vlastných skúseností viem, že je to veľmi častý prípad, preto verím, že má svoje opodstatnenie.

Bakalárska práca je rozdelená na dve časti. Teoretickú a praktickú. Prvá, teoretická časť zahŕňa prvú a druhú kapitolu. Prvá kapitola nám priblíži Českú republiku. Úvod prvej kapitoly patrí členeniu daňovej sústavy Českej republiky a podrobnejšej definícií jednotlivých priamych daní. V jej závere si uvedieme niekoľko zásadných reforiem, ktoré pretransformovali daňový systém do dnešnej podoby. Druhá kapitola tejto práce je zameraná na Slovenskú republiku. Svojou štruktúrou kopíruje predchádzajúcu kapitolu.

V praktickej časti, ktorej je venovaná posledná, tretia kapitola, je pomocou obecných metód, akú sú komparácia a vzorce efektívnej daňovej sadzby a počítané daňové zaťaženie občana. Metódy používané pri sledovaní výnosov a počítaní sú analýza grafov a porovnávanie. Všetky vzorce a postupy výpočtu sú podrobne popísané, rovnako ako je vysvetlený vypočítaný výsledok. Ďalej tu tiež nájdeme porovnanie výnosnosti priamych daní v časovom horizonte piatich rokov, od roku 2007 do roku 2011, za obe republiky.

2. Postavenie priamych daní v ČR

Daňová sústava Českej republiky v mnohom čerpala zo sústavy z čias spoločného federatívneho štátu. Momentálnu podobu jej dalo niekoľko reforiem. Ich charakteristika, ako aj podrobnejší popis spomínaných reforiem a súčasný vzhľad sú popísané nižšie.

2.1. Členenie daní

Daňový systém¹ je vo svojich hlavných znakoch podobný systémom vyspelých, obzvlášť európskych krajín. Daňové príjmy pochádzajú zhruba v rovnakom pomere z priamych a nepriamych daní. Daňovú sústavu (viď Príloha č.1) tvorí daň z pridanej hodnoty, spotrebné dane vrátane energetických daní, dane z príjmov, daň z nehnuteľností, cestná daň, takzvaná Trojdaň: daň dedičská, darovacia a z prevodu nehnuteľností. Medzi ďalšie odvody daňového charakteru patrí hlavne poistné na sociálne zabezpečenie, verejné zdravotné poistenie a miestne poplatky. Pre potreby bakalárskej práce sa budeme ďalej zaoberať len skupinou daní, ktorá sa nazýva priame dane.

Priame dane platia poplatníci zo svojich príjmov alebo majetku. Podľa Provozníkovej² patria majetkové dane k jedným z najstarších foriem daní. Tieto dane sa odvádzajú príslušnému finančnému úradu. Nasleduje charakteristika jednotlivých druhov daní podľa Širokého³ a jeho publikácie *Daně v Evropské unii*.

2.1.1. Osobná dôchodková daň

Častejšie býva označovaná ako daň z príjmov fyzických osôb. Riadi sa zákonom o dani z príjmov. Predmetom dane sú príjmy zo závislej činnosti a funkčné pôžitky, príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, u ktorých možno výdaje stanoviť paušálnou čiastkou, to je percentom z dosiahnutých príjmov, príjmy z kapitálového majetku, príjmy z prenájmu a ostatné príjmy. Predmetom dane nie sú príjmy z dedičstva, prijaté úvery

---

¹ MINISTERSTVO FINANCIÍ. *Daňový systém ČR a súvisiace odkazy* [online].

² PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*. 2009.

³ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 27 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice*. 2012.

a pôžičky, medzi oslobodené príjmy patria hlavne sociálne príjmy a transfery, náhrady škody a poistné plnenia. **Základom dane** je čiastka, o ktorú príjmy plynúce poplatníkovi v zdaňovacom období presahujú výdaje. U poplatníka, ktorému plynú v zdaňovacom období súbežne viac druhov príjmov, je základom dane súčet jednotlivých základov dane; u jednotlivých daňových základov z podnikania a z prenájmu možno vykázat stratu. Zaplatené poistné sociálneho poistenia nie je daňovo uznateľným nákladom. U príjmov dosiahnutých v zamestnaneckom pomere je základom dane príjem od zamestnávateľa zvýšený o platby sociálneho poistenia, ktoré zaplatil za zamestnanca zamestnávateľ (tzv. superhrubá mzda). Odpočty od základu dane a zľavy na dani – položkami znižujúcimi daňový základ sú odpočty časti úrokov z úveru na bytové potreby, príspevku na penzijné pripoistenie, poistného na životné poistenie a zaplatených členských príspevkov odborovej organizácii. Daňový základ tiež znižuje hodnota darov s minimálnou hranicou 1 000 CZK alebo 2 % zo základu dane a maximom 10 % daňového základu. Základná zľava na dani je 24 840 CZK na poplatníka je platná aj pre rok 2013. Sadzba dane z upraveného základu dane bola v roku 2012 15 % a nezmenila sa ani v roku 2013. **Správa dane** – podať daňové priznanie a vyrovnať daňovú povinnosť je nutné do troch mesiacov po skončení zdaňovacieho obdobia. Pokiaľ daňové priznanie podáva daňový poradca, možno túto lehotu predĺžiť do šiestich mesiacov po skončení zdaňovacieho obdobia. Zálohy na daň z príjmu zo závislej činnosti zráža zamestnancovi každý mesiac zamestnávateľ, ostatné zálohy sa platia podľa výšky poslednej daňovej povinnosti. Kubátová⁴ v knihe *Daňová teorie a politika* popísala dobré vlastnosti tejto dane.

- Daň zodpovedá **princípu platobnej schopnosti**. Je to hlavný princíp spravodlivého zdanenia a prakticky sa prejavuje v progresívnom daňovom bremene. Jedine u tejto dane môžeme progresívny dopad vložiť priamo do jej konštrukcie. Pomocou tejto dane možno potom prerozdeľovať dôchodky medzi členov spoločnosti a získavať tak ich rovnomernejšie rozdelenie. Zdanenie podľa veľkosti dôchodku sa však stalo v posledných desaťročiach predmetom kritiky s tým, že spravodlivou základňou pre zdanenie podľa princípu platobnej schopnosti je spotreba (výdaje) poplatníkov. Títo kritici navrhujú nahradiť osobnú dôchodkovú daň osobnou výdajovou daňou. Jej princíp spočíva v tom, že ľudia by mali byť zdanení podľa toho, čo od spoločnosti berú (spotreba) a nie podľa toho, čo jej dávajú (dôchodok ako výsledok toho, čo jedinec spoločnosti dal). Táto daň by potom zaujala pozíciu

---

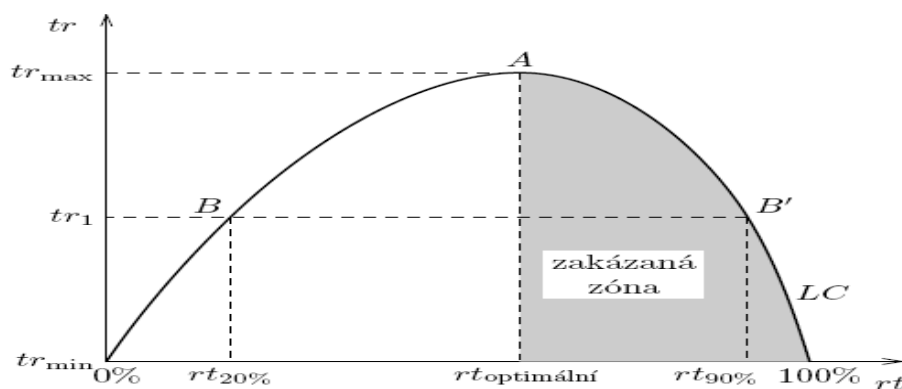
⁴ KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. 2010.

spravodlivej dane. U daní spotrebných však vzniká problém s konštrukciou požadovanej progresie, pretože tá je tu výsledkom nielen objemu spotreby, ale aj jej štruktúry.

– **Výnosy z dane sú pružné.** Pružnosť výnosov osobnej dôchodkovej dane znamená, že hospodársky rast sa prejavuje rastom osobných dôchodkov a tiež posunom poplatníkov do vyšších daňových pásem., takže výnosy dane rastú pomerne rýchlo. Túto vlastnosť poplatníci nepovažujú za výhodnú, pretože prichádzajú o stále vyšší podiel na svojich zárobkoch. verejným rozpočtom však prináša väčšiu stabilitu a vláde väčší rozhodovací priestor. Pružnosť dane sa v obdobiach inflačného rastu môže stať nástrojom „ochudobňovania“ poplatníkov, pretože na nominálne väčšie dôchodky je v dôsledku progresivity sadzieb uvalené relatívne vyššie daňové bremeno – aj keď reálne dôchodky rastú pomalšie, alebo vôbec nie.

– Daň **nespôsobuje distorzie v cenách.** Daňovou distorziou sa rozumie vplyv daní na ekonomické správanie daňových subjektov. Prakticky všetky dane majú distorzné (rušivé, skresľujúce) účinky na správanie sa subjektov. Daň ukladaná na dôchodky nemá primárne vplyv na cenové relácie tovarov a služieb a nespôsobuje neefektívnosť tohto druhu. Je však často kritizovaná kvôli tomu, že vyvoláva distorzie medzi cenou práce a voľného času, hlavne keď jej progresivita presiahne únosnú medzu. Neokonzervatívna ekonómia považuje substitučný efekt osobnej dane dôchodkovej za veľkú prekážku ďalšieho rastu. Vid' teóriu Lafferovej krivky (Obrázok č.1.1). Táto krivka zobrazuje závislosť celkového objemu vybraných daní na miere zdanenia, respektíve na daňovej sadzbe. Nepriamo hovorí, že štát môže maximalizovať daňový výnos nastavením daňového systému do optimálneho bodu. Mal by sa vyhnúť tomu, aby sa pohyboval v zakázanej zóne. Horizontálna os predstavuje daňovú sadzbu a vertikálna os znázorňuje daňový výnos.

Obrázok č. 1.1 Lafferova krivka

Zdroj: FINANCE – MANAGEMENT. *Laferova křivka* [online].

Progresivita osobnej dôchodkovej dane sa stále častejšie stáva predmetom kritiky aj z hľadiska **daňovej spravodlivosti**. Poukazuje sa na to, že by „usilovnejší“ poplatníci nemali byť trestaní vyššou daňou a že by daň mala byť proporcionálnejšia, k čomu sa už niektoré krajiny prikláňajú. Návrhy na lineárne zdanenie sú vo vyspelých ekonomikách umožnené celkovou výškou životnej úrovne, pretože pri celkovo nižších dôchodkoch nemožno dosiahnuť jednotnú sadzbu veľkých výnosov. Progresivita bola predtým mimo iného nástrojom k získaniu dostatočného výnosu, keď iné zdroje boli obmedzené.

– Daň je **dobrým makroekonomickým stabilizátorom**. Z hľadiska keynesiánskej hospodárskej politiky progresívna dôchodková daň najlepšie zodpovedá predstavám o automatickom prispôsobovaní relatívnych daní hospodárskemu cyklu. Daň je preto dobrým makroekonomickým stabilizátorom.

– Daň je „**prieľadná**“: veľkosť daňového bremena poplatníka je zrejmá. Na rozdiel od nepriamych daní, o ktorých majú poplatníci jednak málo informácií, pretože ich sami neodvádzajú do verejných rozpočtov a jednak nie je jasné, kto ich v skutočnosti nesie, sú osobné dôchodkové dane ako dane priame omnoho prieľadnejšie. Sú to jediné dane, u ktorých si môže prakticky každý vypočítať bremeno z akéhokoľvek hypotetického dôchodku, takže môže porovnať vlastnú predstavu o spravodlivom prerozdelení s tým, čo mu ponúka vláda. Samozrejme aj vláda má možnosť konštruovať daň tak, aby to zodpovedalo preferenciám voličov. Sama za seba hovorí aj skutočnosť, že väčšina poplatníkov je schopná aspoň približne odhadnúť svoje ročné dane z príjmov, zatiaľ čo o nepriamych daniach, ktoré zaplatili v cenách spotrebovaného tovaru a služieb, nemajú vôbec žiadnu predstavu.

– Nie je problém so **zdrojom platby dane**. Veľkou výhodou u osobnej dôchodkovej dane je, že so vznikom predmetu dane – dôchodku- vzniká súčasne zdroj jeho platenia. Preto môže byť táto daň platená v relatívne vysokej výške a zabezpečovať dostatočné zdroje verejných rozpočtov, pretože poplatníci nemajú problém so solventnosťou. Najvýraznejšie sa táto vlastnosť prejavuje u zrážkovej dane alebo u dane z príjmov zo zamestnania, ktorá je platená formou zrážania záloh.

2.1.2. Daň z príjmov právnických osôb

Daň zo zisku korporácií⁵. Predmetom dane sú v obecnej rovine príjmy, resp. výnosy z každej činnosti a z nakladania s majetkom. U poplatníkov, ktorí nie sú zriadení alebo založení za účelom podnikania nie sú predmetom dane príjmy z činnosti vyplývajúce z ich poslania, ale len v tom prípade, ak náklady presahujú príjmy z tejto činnosti. U mnohých ďalších subjektov existujú významné odlišnosti v spôsoboch zdaňovania. Jedná sa hlavne o investičné fondy, penzijné fondy, verejné vysoké školy, banky, bytové družstvá, zdravotné poisťovne, odborové organizácie a štátne fondy. Poplatníci dane sú osoby, ktoré nie sú fyzickými osobami a organizačné zložky štátu. Poplatníci, ktorí majú na území Českej republiky sídlo alebo miesto svojho vedenia, majú daňovú povinnosť z celosvetových príjmov. Poplatníci, ktorí nemajú na území štátu svoje sídlo, majú daňovú povinnosť len z príjmov plynúcich zo zdrojov na území Českej republiky.

Základ dane sa odvodzuje od výsledkov hospodárenia pred zdanením, ktorý sa podstatne upravuje. Základ dane je rozdiel, o ktorý príjmy, s výnimkou príjmov, ktoré nie sú predmetom dane alebo sú oslobodené, prevyšujú výdaje (náklady). Príjmy vyňaté z predmetu dane sú príjmy z nadobudnutia majetku dedičstvom alebo darovaním, medzi oslobodené príjmy patria príjmy z prevádzkovania ekologických zariadení, regulované nájomné za byty a ďalšie v zákone uvedené príjmy. Základ dane sa znižuje o daňovú stratu (tú možno uplatňovať maximálne v piatich nasledujúcich zdaňovacích obdobiach po období, za ktoré bola vymeraná), možno od neho odrátať 100 % výdajov vynaložených na realizáciu projektov výskumu a vývoja. Od takto upraveného daňového základu je možné odpočítať dary, ktorých hodnota musí byť minimálne 2 000 CZK, maximálne však 5 % upraveného daňového základu.

Zľavy na dani sú dvojitého typu: na zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou (na jednu zamestnanú osobu 18 000 CZK alebo 60 000 CZK) a pre držiteľov príslubov investičnej ponuky. Sadzba dane činí 19 % s výnimkou investičných fondov, penzijných fondov a podielových fondov, u ktorých je sadzba 5 %. Všetky príjmy z dividend, podielov na zisku, vysporiadacích podielov a podielov na likvidačnom zostatku tvorí samostatný základ dane, na ktorý sa vzťahuje sadzba 15 %. Odpisy sa stanovujú z hmotného

---

⁵ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 27 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice*. 2012.

majetku, ktorým sú samostatné hnutelné veci so samostatným technicko-ekonomickým určením, ktorých vstupná cena je vyššia ako 40 000 CZK a majú prevádzkovo-technické funkcie dlhšie ako jeden rok. Štandardné daňové odpisy majú dve základné charakteristiky: metódu odpisovania (zrýchlené či rovnomerné odpisovanie) a dobu odpisovania, ktorá je daná začlenením majetku do odpisovej skupiny. Vid' Tabuľka č.1.1.

Tabuľka č. 1.1: Odpisové skupiny, počet rokov odpisovania, príklady

Odpisová skupina	Počet rokov odpisovania	Príklad
1	3	kancelárske stroje, počítače, elektrické prístroje
2	5	osobné a dodávkové vozidlá, väčšina pracovných strojov, traktory, nákladné automobily
3	10	ťažné zariadenia, stroje oceliarní a baní, parné kotly, patenty
4	20	veže, stožiare, plynovody, energetické diela
5	30	budovy a haly pre priemysel, mosty, byty, nebytové priestory, cesty, diaľnice, vodné diela
6	50	administratívne budovy, hotely, obchodné domy, školy

Zdroj: ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 27 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice.* 2012.

Zdaniteľným obdobím je kalendárny alebo hospodársky rok, ktorý nemusí byť totožný s kalendárnym. Podlieha schváleniu správcom dane. Daňové priznanie sa podáva do troch mesiacov po skončení zdaňovacieho obdobia. Výnimku tvoria právnické osoby podliehajúce povinnému auditu. Sú to akciové spoločnosti a niektoré spoločnosti s ručením obmedzeným. Výnimku majú tiež osoby, ktorých daňové priznanie spracováva a predkladá daňový poradca. Tieto subjekty podávajú daňové priznanie až do šiestich mesiacov po skončení zdaňovacieho obdobia. Posledný deň lehoty pre podanie daňového priznania je súčasne aj dňom splatnosti dane. Počet a výška záloh na daň sa odvíja od výšky poslednej známej daňovej povinnosti.

Kubátová⁶ vyjadrila nasledujúce nedostatky dane zo zisku korporácií.

⁶ KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika.* 2010.

- Spoločnosti nemajú zvláštnu **zdaňovaciu kapacitu**, postačilo by preto zdaňovať osobné dôchodky. Ekonomicky nepredstavujú zisky spoločností žiadny zvláštny dôchodok, pretože sa nakoniec premenia v dôchodky jednotlivcov a u nich by tiež mohli byť zdanené. Pokiaľ by daň z osobných dôchodkov bola komplexná a spravodlivá, potom by zisky skutočne nemuseli byť zdaňované pred svojím rozdelením. Okrem toho, táto daň nemôže byť iná ako in rem – nezohľadňujúca postavenie poplatníka – na rozdiel od dane osobnej dôchodkovej. Takže tá časť dane, ktorá sa zaplatí pred rozdelením, nezodpovedá princípu platobnej schopnosti a táto daň tak v skutočnosti oslabuje spravodlivé pôsobenie progresívnej osobnej dôchodkovej dane. Je však známe, že osobná dôchodková daň nie je ani dokonale spravodlivá ani komplexná, pretože poplatníci často svoje dôchodky nepriznávajú. Preto sa daň zo zisku korporácií môže považovať za doplnok k osobnému zdaneniu.
- Spoločnosti **presúvajú daň na iné subjekty**. Daň tak nemusí byť celá efektívne platená vlastníckmi týchto korporácií, ale môže sa presúvať dopredu do cien alebo dozadu na zamestnancov. Oba tieto presuny majú väčší dopad na chudobnejších ľudí, sú teda vo svojom dôsledku regresívne. Takže daň, ktorá je pôvodne uložená na veľké zisky veľkých spoločností a o ktorej si ľudia myslia, že skracuje dôchodky bohatých, dopadne nakoniec s opačným účinkom.
- Je ťažké definovať „**zdaniteľný zisk**“. Daň preto nie je neutrálna. Pri zdaňovaní zisku vzniká predovšetkým otázka, čo je týmto „ziskom“? Definovať účtovný zisk nie je jednoduché a previesť účtovný zisk na daňový základ je tak zložitou operáciou. Často sa zdôrazňuje, že hlavne veľké spoločnosti majú dosť možností k manipulácii so svojím daňovým základom. Možností sú tým väčšie, čím zložitejšie sú daňové zákony a čím je väčší počet daňových úľav.
- Vzniká problém **dvojitého zdanenia**. Dvojité zdanenie tohto typu pochopíme, ak porovnáme medzi sebou dva podnikajúce subjekty. Jeden podniká ako fyzická osoba a druhý prostredníctvom obchodnej spoločnosti. V prvom prípade je zisk zdanený osobnou dôchodkovou daňou, príslušnou sadzbou podľa tabuľky daňových sadzieb. V druhom prípade je zisk zdanený dvakrát. Prvýkrát podľa dane zo zisku korporácií v príslušnej sadzbe, ktorá býva jednotná a druhýkrát je dividenda zdanená u akcionára, ale len za predpokladu, že dividenda je zahrnutá do daňového priznania. Z tohto príkladu môžeme vidieť, že efektívna sadzba dane je v druhom prípade omnoho vyššia a že daňový systém z hľadiska výberu spôsobu podnikania nie je neutrálny. Problém dvojitého zdanenia dividend možno zmierniť alebo odstrániť rôznymi spôsobmi, avšak ani jeden z nich nie je považovaný za dokonalý

a napriek odporúčaniam Európskej únie, alebo OECD nie je riešenie v rámci medzinárodných organizácií jednotné.

2.1.3. Daň z nehnuteľností⁷

Predmetom tejto dane sú pozemky ležiace na území ČR zachytené v katastrálnej mape vedenej katastrálnymi úradmi a stavby, na ktoré bolo vydané kolaudačné rozhodnutie, byty a nebytové priestory. Dnes tvorí výnos z tejto dane väčšinou príjem miestnych rozpočtov a ich existencia sa odvodzuje od princípu prospechu. Touto daňou majú poplatníci poskytovať obci ekvivalentnú náhradu za miestne služby, ktoré cenu nehnuteľnosti zvyšujú. Vhodnosť tejto dane ako **objektu miestneho zdanenia** je zrejmá, v mieste všetci vedia kto akú nehnuteľnosť vlastní a keďže nehnuteľnosť je nemobilná, nemôže unikáť zdaneniu transferom do pôsobnosti inej obce. Služby sú pre vlastníkov poskytované v mieste a z rozhodnutia miestnej vlády. Bezprostredne tak vzniká vzťah medzi potrebami a výdajmi na služby, ktoré vedú k uspokojovaniu týchto potrieb. Zaujímavé je, že daň z nehnuteľností, aj keď ostáva v mieste, poplatníci lepšie vidia jej použite a je nízka, je veľmi neoblíbenou daňou. Plyní to predovšetkým zo skutočnosti, že poplatníci nemajú zvláštny zdroj príjmov, respektíve držba nehnuteľnosti sama o sebe neprináša príjem, z ktorého by bolo možné daň odpočítať.

Ďalším dôvodom je tiež fakt, že nehnuteľnosť kúpili už za raz zdanený príjem. Všetci vlastníci sú povinní podať priznanie k dani z nehnuteľnosti. Platba prebieha väčšinou ročne, celá suma jednou platbou. Táto daň tvorí veľmi **rozdielny podiel príjmov miestnych rozpočtov**. Je ukladaná jednotkovo, alebo ad valorem. Ak je základom pre výpočet dane rozloha pozemkov, veľkosť zastavanej plochy, počet podlaží a podobne, jedná sa o daň jednotkovú a výnosy z týchto daní bývajú v porovnaní s daňami ad valorem pomerne nízke. Pokiaľ sadzby nie sú valorizované v závislosti na inflácii, podiel takýchto daní na hrubom domácom produkte a na príjmoch obcí ďalej klesá. Pre obce to môže mať neprijemné následky, pretože v dôsledku inflácie rastú požiadavky na výdaje rozpočtov. V druhom prípade, keď je základom dane cena pozemkov a stavieb, bývajú výnosy vyššie a tiež automaticky rastú s infláciou. Oceňovacie predpisy pre potreby tejto dane však ostávajú niekedy dlhšiu dobu nezmenené. Veľkosť dane sa mení v skokoch a medzitým opäť rastie nebezpečenstvo nesolventnosti obcí.

---

⁷ KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. 2010.

Vyššie vymedzený **predmet dane** však obsahuje mnoho výnimiek. Týkajú sa predovšetkým štátneho majetku a ďalej pôdy, ktorá je zastavaná diaľnicami, železnicami a pod. Daňové úľavy sa môžu vzťahovať na poľnohospodársku pôdu, lesy, na pôdu a budovy slúžiace verejne prospešným účelom, napr. vzdelávacím, športovým, cirkevným či sociálnym. Základom dane⁸ z pozemkov je cena pozemku alebo skutočná výmera pozemku v m², sadzba dane je stanovená percentom alebo v korunách na m², základom dane zo stavieb je zastavaná plocha, to je výmera pôdorysu nadzemnej časti stavby v m². U niektorých typov pozemkov a stavieb možno základnú výmeru dane zmeniť korekčným koeficientom, ktorý sa odvodzuje od počtu obyvateľov obce. Koeficient môže nadobúdať hodnoty 0,3; 0,6; 1,0; 1,4; 1,6; 2,0; 2,5; 3,5 a 4,5. U dane z nehnuteľnosti existuje množstvo oslobodení, zliav a prirážok. Obec tak môže zvýšiť daň až o 500 %.

2.1.4. Ostatné majetkové dane

Dani dedičskej⁹ podlieha nadobudnutie majetku na základe dedičstva zo závete alebo dedičstva zo zákona. Poplatníkom je každý jednotlivý dedič. **Daň darovacia** je uvalená na bezúplatný prevod vlastníctva majetku na základe právneho úkonu a to inak ako smrťou zostaviteľa. Ich poplatníkom je spravidla nadobúdateľ majetku. Pre účely stanovenia dane dedičskej a darovacej sa rozdeľujú všetky osoby do troch skupín podľa príbuzenského stavu. Vid' tabuľka č.1.2.

Tabuľka č. 1.2 Rozdelenie osôb do skupín podľa príbuzenského vzťahu

Kategória	Osoba
I.	manželia a priami príbuzní: deti, rodičia, vnúčatá, prarodičia
II.	príbuzní v rade pobočnej: súrodenci, tety, strýkovia, netere, synovci, manželia detí či rodičov; osoby žijúce viac ako rok v spoločnej domácnosti
III.	ostatné fyzické osoby a všetky právnické osoby

Zdroj: *ZÁKONY PRO LIDI. Předpis č. 357/1992* [online].

⁸ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 27 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice*. 2012.

⁹ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 27 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice*. 2012.

Prvá a druhá skupina poplatníkov je od dane oslobodená, u tretej skupiny je oslobodená čiastka do 20 000 CZK u finančných prostriedkov a 20 000 CZK u ďalšieho majetku. Sadzba dane je u III. Skupiny kĺzavo progresívna od 7,0 % (majetok do 1,0 mil. CZK) po 40,0 % (majetok nad 50,0 mil. CZK). Daň dedičská sa vypočíta z dane darovacej vynásobením koeficientom 0,5. **Daň z prevodu nehnuteľnosti** činí v roku 2013 4 %.

Cestná daň¹⁰ sa obecné platí z cestných vozidiel registrovaných a prevádzkovaných v Českej republike, ak sú používané k podnikaniu, podľa objemu valcov v motore v cm³ či podľa hmotnosti v tonách a počtu náprav. Bez ohľadu na to, či sú používané k podnikaniu, sú predmetom dane tiež vozidlá s najväčšou povolenou hmotnosťou nad 3,5 tony určené výlučne k preprave nákladov a registrované v ČR. Ako poplatníka tejto dane uvádza businessinfo.cz¹¹ fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá je prevádzkovateľom tohto vozidla, osoba, ktorá vozidlo užíva, zamestnávateľ a ďalšie osoby, ktoré uvádza zákon o cestnej dani. Základom dane je zdvihový objem motoru v cm³ u osobných automobilov, súčet najväčších povolených hmotností na nápravy a počet náprav, alebo najväčšia povolená hmotnosť v tonách a počet náprav u ostatných vozidiel. Sadzba dane sa odvíja podľa toho, do ktorej skupiny motorové vozidlo radíme. Daň sa platí formou mesačných záloh, vo výške 1/12 ročnej daňovej povinnosti za každý kalendárny mesiac, v ktorom vozidlo podľa zákona splnilo podmienky a začalo podliehať cestnej dani.

Česká republika vyberá tiež niekoľko **miestnych poplatkov**, ktoré však majú povahu daní. Patria medzi ne poplatky, ktorých bližšiu charakteristiku podľa Radvana¹² si môžeme prečítať nižšie. Správcom týchto poplatkov sú príslušné obce, ktoré pravidlá platenia týchto poplatkov upravujú obecné záväznou vyhláškou.

Poplatok za psa je jeden z najtradičnejších a minimálne v mestách najfrekvencovanejších poplatkov. Platiteľom je držiteľ psa. Táto regulácia je relatívne nová, pretože do konca roku 2003 bol poplatníkom vlastník psa. Takéto určenie však spôsobovalo obciam značné problémy pri dohľadaní. S účinnosťou od 1. januára 2014 sa mení zákonom stanovená definícia držiteľa psa, bude ním ten, ktorý vykonáva právo pre seba. Takže poplatníkom bude opäť najčastejšie vlastník. Predmetom spoplatnenia je pes starší ako tri mesiace. Základom poplatku je počet psov v držaní poplatníka. Základná sadzba poplatku

¹⁰ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 27 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice*. 2012.

¹¹ BUSINESSINFO. *Daň cestná* [online].

¹² RADVAN, M. *Místní daně*. 2012.

je stanovená na maximálnu čiastku 1500 CZK za kalendárny rok na jedného psa. Táto sadzba sa líši v závislosti na tom, v akej lokalite je pes chovaný. Obce ju upravujú obecne záväznou vyhláškou. Ňou sú tiež upravované sadzby pre druhého a ďalšieho psa v domácnosti. Oslobodení od platenia poplatku za psa sú osoby nevidiace, bezmocné, s ťažkým zdravotným postihnutím, prevádzkujúce útulok alebo výcvik psov a osoby, ktoré majú zo zákona povinnosť držať a používať psa podľa zákona o poľovníctve.

Poplatok za kúpeľný alebo rekreačný pobyt a poplatok z ubytovacej kapacity sa súhrne označujú ako turistické poplatky. Poplatok za kúpeľný alebo rekreačný pobyt majú povinnosť zaplatiť osoby, ktoré prechodne a za úplatu pobývajú v kúpeľných miestach a v miestach sústredného turistického ruchu, ktoré sú stanovené nariadením vlády, za účelom liečenia alebo rekreácie, pokiaľ nepreukážu iný dôvod svojho pobytu. Predmetom poplatku z ubytovacej kapacity je naopak ubytovacia kapacita, teda jednotlivé lôžka využité v zariadeniach určených k prechodnému ubytovaniu za úplatu. Je evidentné, že predmet spoplatnenia sa líši len málo, nie je rozhodujúce aký charakter má obec vyberajúca poplatok, stačí, ak v nej existuje ubytovacie zariadenie. Základom oboch turistických poplatkov je počet nocí strávených v ubytovacom zariadení. Sadzba poplatku za kúpeľný alebo rekreačný pobyt môže dosahovať maximálne výšky 15 CZK na osobu a každý, aj začatý deň pobytu, ak nie je tento deň dňom príchodu. Sadzba poplatku z ubytovacej kapacity je maximálne 6 CZK za každé využité lôžko a deň.

Poplatok za užívanie verejného priestranstva platia osoby, ktoré užívajú verejné priestranstvo tzv. zvláštnym spôsobom. Tieto spôsoby sú taxatívne vymedzené v zákone o miestnych poplatkoch a obec môže tento okruh ďalej rozširovať. Patria tu námestia, ulice, trhoviská, chodníky, verejná zeleň, parky a ďalšie priestory prístupné každému bez obmedzenia. Základom poplatku je výmera verejného priestranstva v metroch štvorcových, a to za aj za každý začatý m². Sadzba poplatku je stanovená fixnou čiastkou v maximálnej výške 10 CZK za každý takýto meter a každý deň. Zákon v tomto prípade neponúka klasický korekčný prvok, určuje len negatívne vymedzenie predmetu spoplatnenia - jednak vecne (akcie, ktorých výťažok je určený na charitatívne a verejne prospešné účely, kde je celý výťažok venovaný na tieto účely) a jednak osobne (vyhradenie trvalého parkovacieho miesta pre zdravotne postihnutých).

Poplatníkmi **poplatku zo vstupného** sú usporiadatelia kultúrnych, športových, predajných alebo reklamných akcií, bez ohľadu na fakt, či ide o fyzické alebo právnické

osoby. Je nepochybné, že výška miestneho poplatku sa prejaví v cene vstupného a v konečnom dôsledku poplatkové bremeno ponesie účastník akcie. Základom poplatku zo vstupného je výška vstupného znížená o daň z pridanej hodnoty. Sadzba poplatku je špecifická. Stretávame sa často s percentnou lineárnou sadzbou, ktorá môže činiť až 20 % z vybraného vstupného zníženého o DPH. V praxi je umožnené po dohode obce a poplatníka stanoviť výšku poplatku paušálnou čiastkou, hlavne u opakujúcich sa akcií. V prípade tohto druhu poplatku neexistuje žiadne oslobodenie stanovené zákonom a je tak priamo na obci, či nejaké oslobodenia upraví obecne záväznou vyhláškou. V rámci negatívneho vymedzenia nepodliehajú spoplatneniu akcie, ktorých výťažok je venovaný na charitatívne alebo verejne prospešné účely.

Poplatok za povolenie k vjazdu s motorovým vozidlom do vybraných miest a častí miest je tiež niekedy označovaný ako miestne mýtno. Poplatníkmi sú osoby, ktorým bolo vydané povolenie k vjazdu do týchto miest, či už bolo jednorazové, alebo trvalé, respektíve platné na určitú dobu, obvykle jeden rok. Je spoplatnené vydanie povolenia, nie počet vjazdov. Základom poplatku je počet vydaných povolení k vjazdu. Maximálna sadzba poplatku môže dosahovať až 20 CZK na deň, na ktorý je vydané povolenie. Obec môže stanoviť poplatok tiež paušálnou čiastkou, v tomto prípade je možná denná, mesačná alebo ročná čiastka. Výška a typ sadzby poplatku môže byť diferencovaný podľa jednotlivých vybraných miest, častí roku i ďalších kritérií. Plne v kompetencii obce ostávajú korekčné prvky, zákon len vymedzuje osoby, ktoré tento poplatok nehradia.

U **poplatku za komunálny odpad** je najväčší rozdiel medzi jednotlivými spôsobmi stanovenia a vyberania poplatku určenie poplatníka. Spoplatnenie totiž nie vždy dopadá práve na tie osoby, ktoré odpad v obci skutočne produkujú, pretože sa týka len občanov, ktorí majú v obci trvalý pobyt. Predmetom spoplatnenia je komunálny odpad vyprodukovaný v obci, pričom tento poplatok zahŕňa tiež jeho zhromažďovanie, zber, prepravu, triedenie, využívanie a odstraňovanie. Sadzba poplatku je stanovená vždy v ročnej výške pripadajúcej na osobu – poplatníka. Je tvorená dvoma čiastkami. Prvá, fixná za každú povinnú osobu a kalendárny rok môže dosiahnuť maximum 250 CZK. Druhá časť je variabilná, vychádza zo skutočných nákladov obce predchádzajúceho roku a zber a triedenie komunálneho odpadu. Od roku 2013 môže táto časť činiť až 750 CZK. Zákon neobsahuje žiadne korekčné prvky, je plne v kompetencii obce, ktoré osoby oslobodí od povinnosti platenia tohto poplatku.

Poplatníkom **poplatku za zhodnotenie stavebného pozemku** je vlastník stavebného pozemku zapísaný v katastri nehnuteľností zhodnoteného možnosťou pripojenia na obcou vybudovanú stavbu vodovodu alebo kanalizácie. Poplatková povinnosť vzniká objektívne možnosťou pripojenia, nie v závislosti na subjektívnej vôli sa pripojiť alebo realizáciou pripojenia. Predmetom spoplatnenia je zhodnotenie stavebného pozemku – zvýšenie ceny pozemku v dôsledku novej, dovtedy neexistujúcej možnosti napojenia sa na stavbu vodovodu či kanalizácie. Poplatok teda nemôže byť vybraný pri rekonštrukcii, oprave alebo zvýšení kapacity. Základ poplatku je stanovený podľa výmery zhodnoteného pozemku v m². Sadzba poplatku je stanovená relatívnou hornou hranicou, pretože nesmie presiahnuť rozdiel ceny stavebného pozemku bez možnosti pripojenia na obcou vybudovanú stavbu vodovodu či kanalizácie. Konkrétna sadzba býva stanovená za m² zhodnoteného pozemku. Zákon priamo nestanovuje žiadne oslobodenie od poplatku za zhodnotenie stavebného pozemku a jeho zavedenie formou obecne záväznej vyhlášky by bolo nevhodné a s veľkou pravdepodobnosťou by viedlo k diskriminácii určitej skupiny poplatníkov.

2.2. Daňové reformy

Ako uvádza Vančurová¹³ vo svojom príspevku Daňové reformy ČR, definovať daňovú reformu je ťažké, avšak môžeme za ňu považovať systematickú zmenu viacerých parametrov daní vyvolanú novo formulovanými cieľmi daňovej politiky. Aby zmeny daňovej legislatívy boli považované za **daňovú reformu**, musí byť splnený aspoň jeden z nasledujúcich znakov.

- významná zmena daňového mixu,
- zamýšľaná zmena daňovej incidencie – daňový dopad, konečné pôsobenie daní v určitom hospodárskom systéme, zistenie osoby, ktorá nakoniec skutočne platí daň,
- zavedenie nových daní alebo rušenie súčasných,
- z hľadiska príčin k nim vedúcich.

Súčasnú daňovú reformu môžeme členiť podľa rôznych kritérií, pre tento účel sú relevantné nasledujúce hľadiská:

---

¹³ KOMORA DAŇOVÝCH PORADCOV ČESKEJ REPUBLIKY. *Publikácie* [online].

V súčasnom globalizovanom svete mnoho daňových reforiem možno považovať len za dôsledok tlaku vonkajšieho prostredia, hlavne štátov v danom regióne. Aj keď takéto prvky možno vysledovať snáď vo všetkých daňových reformách, je zrejmé, že sú vyvolané faktormi **vnútri ekonomiky**, či už ide o čisto ekonomické príčiny, či príčiny sociologické alebo politické.

Aj keď za daňovú reformu možno ťažko považovať také zmeny, ktoré sa týkajú **konštrukcie jednej dane**, je dôležité, či sa daňová reforma dotýka len jedného typu daní, alebo sa jej dôsledky prejavia na všetkých daniach v systéme. Druhá možnosť prichádza do úvahy aj vtedy, keď niektorým z daní sa zmeny vyhnú, ale významnými posunmi v rade iných sa zmení ich postavenie.

Daňový systém nemožno vnímať inak než ako neoddeliteľnú súčasť verejných financií, veď primárnou funkciou daní je funkcia fiškálna, teda schopnosť naplniť verejné rozpočty do tej miery, že budú môcť byť v požadovanom rozsahu uskutočnené verejné výdaje. Napriek tomu sa stretávame s daňovými reformami, ktoré len nepatrne ovplyvňujú výdajovú stránku verejných rozpočtov. Potom spravidla dochádza k zmene daňového mixu pri zachovaní daňovej kvóty. Naopak, daňová reforma môže byť len vyvolaným javom reformy verejných financií. V posledných desaťročiach je tomu tak hlavne vtedy, ak je hlavným cieľom stabilizácia verejných financií, resp. znižovanie deficitov verejných rozpočtov a verejného dlhu.

V nasledujúcej pasáži si priblížime históriu daňových reforiem Českej republiky.

- *1991-1993: Zavedenie štandardného daňového systému.*

Zásadná reforma, nastal pohyb zo stavu, keď daňový systém niesol charakteristické znaky centrálne plánovaného hospodárstva, do stavu, kedy sa transformoval smerom k tržnej ekonomike. Krok, ktorý predvídala vstup ČR do Európskej únie a tiež reagoval na daňové podmienky v západnej Európe, bolo zavedenie dane z pridanej hodnoty a spotrebných daní. Posunom k obvyklému daňovému prostrediu bolo oddelenie sociálneho poistenia od dane z príjmov. Prilákať zahraničný kapitál malo zníženie významu zdanenia dôchodkov právnických osôb, t.j. efektívnu daňovú sadzbu. Medzi tradičné ciele v oblasti cieľov daňových reforiem patrilo obmedzenie priestoru pre vyhýbanie sa zdaneniu a daňovým únikom, rovnako ako zefektívnenie daňovej správy. Stanovené ciele boli naplnené s výnimkou posledných dvoch, avšak výsledný systém mal ďaleko od právnej perfektnosti.

- *2003-2004: Implementácia legislatívy Európskej únie.*

Vstup Českej republiky do Európskej únie a nutnosť implementácie komunitárneho práva si vyžiadali ďalšiu reformu vyvolanú vonkajším prostredím. Výsledkom bol predovšetkým nový zákon o dani z pridanej hodnoty a nový zákon o spotrebných daniach. Skok spôsobený vďaka implementácii komunitárneho práva bol zmiernený vďaka vyjednaným výnimkám, ktorých platnosť trvala niekoľko rokov. Uvedené zmeny boli využité aj pre **zvýšenie výnosu nepriamych daní**, a to nielen vďaka zvýšeniu sadzieb spotrebných daní, ale aj podstatným zúžením položiek podliehajúcim zníženej sadzbe dane z pridanej hodnoty. Vyčistenie položiek pre zníženie sadzby šlo ďaleko nad požiadavky smerníc EÚ. Súčasne bol naštartovaný systém implementácie daňových princípov v oblasti presunu kapitálu medzi štátmi únie, týkajúci sa predovšetkým dane z príjmov právnických osôb.

- *2005-2006: Zmena daňovej incidencie – zvýšenie progresivity daňového systému.*

Je sporné, či zmeny v zdanení v rokoch 2005 a 2006 môžeme považovať za daňovú reformu, pretože sa týkali predovšetkým dane z príjmov fyzických osôb. Išlo o dvojfázový prechod od sociálnych štandardných odpočtov k zľavám na dani z príjmov fyzických osôb, zavedenie daňového bonusu, zmena úrovni nominálnej sadzby dane z príjmov fyzických osôb. Nerealizovaným ostal v týchto rokoch zámer zavedenia všeobecného maximálneho vymeriavacieho základu poistného na sociálne poistenie.

- *2008: Rýchla fáza prispôsobenia daňového systému v rámci konsolidácie verejných rozpočtov.*

Po zásadnej zmene vládnej koalície v roku 2007 bol naštartovaný proces **konsolidácie verejných financií**, ktorý v prvej, rýchlej fáze sa prejavil predovšetkým v daňovej reforme, aj keď by bolo zrejme potrebné začať od výdajovej reformy, ale ochota významne obmedziť transfery obyvateľstvu, a to vrátane nielen miernej parametrickej dôchodkovej reformy, zatiaľ nenastala.

V oblasti daňového systému sa táto reforma prejavila predovšetkým nasledovne:

- zníženie **nominálnej sadzby** dane z príjmov právnických osôb bolo skoro plne kompenzované rozšírením základu dane (najspornejšie je podstatné sprísnenie pravidiel podkapitalizácie, ktorá sa príliš nepodarila pre ich zložitosť a nejednoznačnosť,

- zavedenie princípu zdanenia „**superhrubej mzdy**“, ktorý je z právneho hľadiska sporný, pretože sociálne poistné hradené zamestnávateľom možno len veľmi ťažko z právneho hľadiska považovať za príjem zamestnanca, a to i nepeňažný,
- rozšírenie **účasti zamestnancov** na verejnom zdravotnom poistení sa stalo kontraproduktívnym krokom za predpokladu, že dlhodobým cieľom i naďalej ostáva integrácia dane z príjmov fyzických osôb a poistného na sociálne poistenie,
- zavedenie všeobecného **maximálneho vymeriavacieho základu** na tak vysokej úrovni, že sa týka skôr podnikov vo vlastníctve fyzických osôb ako zamestnancov.
- *2009-2010 a ďalej: Modernizácia daňového systému (nové zákony o priamych daniach).*

Táto fáza daňovej reformy je doposiaľ neujasnená. Na proklamovaných cieľoch je ale zaujímavé, že v rade prípadov sú jej ciele proti cieľom daňovej reformy z roku 1993. Základné ciele môžeme zhrnúť takto:

- zjednodušenie a zefektívnenie daňovej správy je pravdepodobne **trvalým cieľom reforiem**, veď v tejto oblasti je stále čo vylepšovať. Tiež ide o elektronizáciu verejnej správy,
- nová koncepcia priamych daní,
- zlúčenie dane z príjmov fyzických osôb a poistného na sociálne zabezpečenie by bolo do značnej miery návratom pred rok 1993.

3. Postavenie priamych daní v SR

Druhá kapitola ponúka informácie daňového i nedaňového charakteru o Slovenskej republike, často tiež medzinárodne označovanej zjednodušene ako Slovensko. Budeme mať možnosť vidieť, že spoločné dejiny s Českou republikou sú ešte viditeľné, ale tiež to, že v mnohých smeroch sa vydala iným smerom.

3.1. Členenie priamych daní

Daňový systém Slovenskej republiky je pomerne jednoduchý. Tvoria ho priame dane, nepriame dane a dane vyberané v mieste bydliska občanov, ktoré sa nazývajú miestne dane. Podrobnejšia štruktúra je uvedená v prílohe č. 2. Systém prešiel viacerými, už spomínanými reformami. Legislatívne upravuje daňový systém zákon o dani z pridanej hodnoty, zákony o spotrebných daniach, zákony o miestnych daniach a tiež zákon o dani z príjmov. Slovenská republika **nevyberá daň z dedičskú a darovacíu**. Od 1. januára 2011 bola schválená daň z emisných kvót¹⁴. Táto daň existovala len do roku 2012, kedy bola zrušená. Za zdaňovacie obdobie 2011 zostala však v platnosti. Jej podstatou bola platba za nespotrebované emisné povolenia, až do výšky 80 % z ich hodnoty.

Priame dane platia poplatníci na území Slovenskej republiky priamo zo svojich príjmov, majetku, alebo ako protihodnotu využívanej služby. Výnosy z priamych daní majetkových sú príjmom štátneho rozpočtu a výnosy z priamych daní dôchodkových sú príjmom miestnych rozpočtov.

3.1.1. Daň z príjmov fyzických osôb

Ako uvádza Široký¹⁵ **predmetom** osobnej dôchodkovej dane sú všetky príjmy zo závislej činnosti, príjmy z podnikania, príjmy zo samostatnej zárobkovej činnosti, príjmy z prenájmu, z kapitálového majetku a ostatné príjmy. Zdaneniu touto daňou nepodliehajú prijaté náhrady, príjmy z dedičstva a darovania, úvery, pôžičky a podiely na zisku vyplatené

¹⁴ MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Daň z emisných kvót* [online].

¹⁵ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 27 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice*. 2012.

po zdanení obchodnou spoločnosťou alebo družstvom. Medzi oslobodené príjmy patria hlavne príjmy z predaja bytu alebo domu (pokiaľ nebol zahrnutý v obchodnom majetku), sociálne príjmy, transfery, štipendiá, prijaté náhrady škôd, úroky, výnosy z vkladov, výnosy zo štátnych dlhopisov a finančné prostriedky plynúce z grantov.

Základ dane sa zistí ako súčet jednotlivých základov dane podľa jednotlivých druhov príjmov. Takto vypočítaný základ dane môžeme znížiť o daňovú stratu, ktorú môžeme uplatňovať u všetkých príjmov okrem príjmov zo závislej činnosti. Platby platené fyzickou osobou na sociálne poistenie sú daňovo uznateľný výdaj.

Poplatník má právo **znižit' si daňový základ** o čiastku zodpovedajúcu 19,2 násobku ročnej čiastky životného minima platného k 1.januáru. V roku 2013 táto položka činí 3 735,94 EUR. Túto sumu si od základu dane odpočítava v prípade, ak jeho ročný príjem nepresiahol 19 458 EUR. Ak základ dane prevyšuje túto sumu, potom sa nezdaniteľná časť základu dane vypočíta ako rozdiel medzi sumou 8 600,436 EUR, čo predstavuje 44,2 násobok životného minima a $\frac{1}{4}$ základu dane. Poplatník, ktorý vykázal za jedno zdaňovacie obdobie zdaniteľné príjmy zo závislej činnosti aspoň vo výške šesť násobku minimálnej mzdy, ktorá je pre rok 2013 2 026,2 EUR, alebo dosiahol zdaniteľných príjmov z podnikania, inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu rovnako minimálne výšky šesť násobku minimálnej mzdy a súčasne vykázal jednotlivý daňový základ z týchto príjmov, si môže uplatniť **daňový bonus** v hodnote 20,03 EUR v roku 2013 a to mesačne na každé vyživované dieťa.

Tento bonus je možné uplatniť maximálne do výšky daňovej povinnosti, pokiaľ je táto nižšia ako možný daňový bonus, môže poplatník požiadať správcu dane o vyplatenie rozdielu. Túto odpočítateľnú položku je možné uplatniť si v rovnakej výške na manželku či manžela, pokiaľ nemá vlastný príjem. V prípade, ak manželke/manželovi plynú príjmy, ktoré však nedosahujú nezdaniteľné minimum, je možné aby si poplatník uplatnil sumu, ktorá sa rovná rozdielu medzi nezdaniteľným príjmom a príjmom manželky/manžela.

Na Slovensku je možná, tzv. **daňová asignácia**. To znamená, že poplatník má právo požiadať do 30. apríla správcu dane, aby poukázal čiastku vo výške 2 % z ním zaplatenej dane určenej právnickej osobe. Podiel zaplatenej dane je možné poskytnúť subjektu, ktorým je občianske združenie, nadácia, neinvestičný fond, nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby, organizácia s medzinárodným prvkom a Slovenskému červenému krížu. Tento podiel je možné poukázať zmieneným subjektom v prípade, pokiaľ ho použijú na činnosť spojenú s rozvojom a ochranou duchovných hodnôt, ochranou ľudských práv, tvorbou a ochranou životného prostredia, ochranou a podporou zdravia

a vzdelávania, podporou športu detí, mládeže a zdravotne postihnutých občanov, poskytovaním sociálnej pomoci a zachovávaním prírodných a kultúrnych hodnôt.

Sadzba dane pre výpočet dane z príjmu fyzických osôb je jednotná a činí 19 % zo základu dane, ktorý je znížený o nezdaniteľné časti základu dane. Daňová reforma z roku 2002, ktorá vstúpila v platnosť v roku 2004, zaviedla rovnú sadzbu dane pre právnické aj fyzické osoby. Týmto sa pri fyzických osobách zmiernilo progresívne zdaňovanie a odstránili sa dovtedajšie daňové pásma od 10 % do 38 %. Existovalo tak 21 rôznych sadzieb a 443 rôznych príjmov.

Poplatník je povinný podať daňové priznanie a súčasne aj vyrovnať daňovú povinnosť do 31. marca, pokiaľ sa so správcom dane nedohodol inak. Zálohy na daň z príjmov zo závislej činnosti sú zamestnancom zrážané každý mesiac zamestnávateľom, ostatné zálohy sa platia podľa výšky poslednej daňovej povinnosti. Pokiaľ však nebola vyššia ako 1 659,70 EUR, poplatník žiadne zálohy neplatí.

3.1.2. Daň z príjmov právnických osôb

Podľa Širokého¹⁶ sa táto daň tiež nazýva daň zo zisku korporácií. Riadi sa zákonom č.595/2003 Zz. o dani z príjmov.

Ako **predmet tejto dane** sú vymedzené všetky príjmy právnických subjektov, medzi ktoré radíme hlavne akciové spoločnosti, spoločnosti s ručením obmedzeným a družstvá. Zákon ďalej vymedzuje, u ktorých spoločností sa za základ dane považujú len niektoré ich príjmy, sú to napríklad: verejné obchodné spoločnosti, správcovské spoločnosti, Národná banka Slovenska (NBS) či Fond národného majetku Slovenskej republiky (FNMSR). Od platenia dane sú úplne oslobodené príjmy záujmových združení právnických osôb, občianskych združení vrátane odborových organizácií, politických strán, štátom uznaných cirkví, obcí a vyšších územných celkov, vysokých škôl a ďalších. Táto výnimka však platí len pre príjmy z činností, pre ktorú boli primárne založené. Od tejto dane sú tiež oslobodené úroky zo štátnych dlhopisov, úroky z poskytnutých úrokov a pôžičiek, rovnako ako finančné prostriedky plynúce z grantov.

---

¹⁶ ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 27 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice*. 2012.

Základ dane sa vypočíta ako rozdiel medzi príjmami a výdavkami, alebo z upraveného výsledku hospodárenia. Tento daňový základ sa môže v prípade potreby upraviť o daňovú stratu, ale maximálne po dobu siedmich po sebe nasledujúcich zdaňovacích obdobiach po období, v ktorom spomínaná strata vznikla.

Pre výpočet základu tejto dane sú často dôležitou položkou **odpisy** hmotného aj nehmotného majetku. Pod pojmom hmotný majetok v tomto prípade rozumieme samostatne hnuteľné veci, alebo ich súbory, so samostatným technicko-ekonomickým určením a s obstarávacou cenou vyššou ako 1 700 EUR. Doba použiteľnosti tohto majetku prekračuje jeden rok. Nehmotným majetkom v tomto prípade sú práva priemyselného vlastníctva, autorské práva, počítačové programy a databázy, projekty, výrobné a technologické postupy, utajované informácie, lesné hospodárske plány a znalosti, so vstupnou cenou vyššou ako 2 400 EUR a dobou použiteľnosti dlhšou ako rok. Tabuľka 2.1 obsahuje odpisové skupiny, počet rokov odpisovania a názorné príklady k jednotlivým skupinám.

Tabuľka 2.1 Odpisové skupiny a doba odpisovania

Odpisová skupina	Doba odpisovania	Príklad
1	4 roky	Kancelárske stroje, počítače, automobily
2	6 rokov	Pracovné stroje, traktory, návesy, prívesy
3	12 rokov	Cisterny, nádrže, lode, klimatizačné zariadenia
4	20 rokov	Budovy

Zdroj: ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 27 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice. 2012.*

Sadzba dane je stanovená na 19 % zo základu dane, ktorý môže byť znížený o daňovú stratu. Pri zrážkovej dani je uplatňovaná rovnaká sadzba dane 19 %. Táto sadzba dane bola stanovená reformou z roku 2002, s platnosťou od roku 2004, keď jej výška bola 25 %. Zdaniteľným obdobím je jeden kalendárny rok, alebo jeden hospodársky rok. Kalendárny a hospodársky rok pritom nemusia byť totožné, avšak hospodársky rok podlieha schváleniu správcu dane. Povinnosť podať daňové priznanie má daňovník do konca tretieho mesiaca po skončení zdaňovacieho obdobia a správca dane môže túto dobu predĺžiť o tri mesiace. Posledný deň pre podanie daňového priznania je zároveň posledný deň splatnosti dane. Skupinové zdanenie firiem na Slovensku nie je umožnené.

3.1.4. Daň z nehnuteľnosti

Ústredný portál verejnej správy¹⁷ uvádza, že táto daň patrí k skupine miestnych daní. Zákon rozlišuje 3 druhy dane z nehnuteľnosti:

- daň z pozemkov,
- daň zo stavieb,
- daň z bytov (radíme tu bytové aj nebytové priestory)

Daňová povinnosť vzniká 1. januára zdaňovacieho obdobia nasledujúceho po zdaňovacom období, v ktorom sa poplatník stal vlastníkom, správcom, nájomcom či užívateľom nehnuteľnosti, ktorá je predmetom dane. Táto povinnosť zaniká 31. decembra zdaňovacieho obdobia, v ktorom poplatníkovi zanikne vlastníctvo, správa, nájom alebo užívanie nehnuteľnosti. Stav k 1. januáru je tiež rozhodný na vyrubenie dane. Na zmeny dôležité pre daňovú povinnosť, ktoré nastanú v priebehu zdaňovacieho obdobia sa neprihliada. Fyzická alebo právnická osoba v priebehu príslušného zdaňovacieho obdobia má povinnosť oznámiť správcovi dane skutočnosti, ktoré sú rozhodujúce pre vznik alebo zánik daňovej povinnosti do 30-tich dní odo dňa nasledujúceho po dni, keď tieto skutočnosti, alebo ich zmeny vznikli.

Od dane sú **oslobodené**:

- pozemky, stavby, byty a nebytové priestory vo vlastníctve obce, ktorá je zároveň správcom dane, pozemky, stavby, byty a nebytové priestory vo vlastníctve alebo správe mestských častí v Bratislave a Košiciach,
- pozemky a stavby vo vlastníctve iného štátu užívané fyzickými osobami, ktoré požívajú výsady a imunitu podľa medzinárodného práva a nie sú štátnymi občanmi Slovenskej republiky, za predpokladu, že je zaručená vzájomnosť,
- pozemky a stavby, alebo ich časti slúžiace na vzdelávanie, alebo na vedeckovýskumné účely, na vykonávanie náboženských obradov, vo vlastníctve verejných vysokých škôl, alebo štátu v správe Slovenskej akadémie vied, slúžiace stredným školám, učilištiam, strediskám praktického vyučovania a školským zariadeniam v pôsobnosti samosprávnych krajoch,
- pozemky, stavby a nebytové priestory vo vlastníctve Slovenského Červeného kríža.

---

¹⁷ ÚSTREDNÝ PORTÁL VEREJNEJ SPRÁVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Daň z nehnuteľností* [online].

Daňové priznanie je platca dane povinný podať príslušnému správcovi dane, do 31. januára toho zdaňovacieho obdobia, v ktorom daňová povinnosť vznikla. Ročná sadzba z pozemkov je väčšinou 0,25% z hodnoty pôdy, základná ročná sadzba zo stavieb je 0,033 EUR za každý m² zastavanej plochy. Ročná sadzba dane z bytov je 0,033 EUR za každý m² podlahovej plochy bytu alebo nebytového priestoru. **Správu dane** vykonáva obec, v ktorej sa príslušná nehnuteľnosť alebo pozemok nachádza.

3.1.5. Ostatné majetkové dane

Na stránkach finace.sk¹⁸ si môžeme prečítať, že **daň za psa** platí vlastník alebo držiteľ psa, ktorý je starší ako 6 mesiacov. Táto daň sa neplatí v prípade psa, ktorý je chovaný na vedecké a výskumné účely, umiestnený v útulku zvierat, alebo špeciálne vycvičeného, vlastneného alebo používaného občanom s ťažkým zdravotným postihnutím.

Daňová povinnosť vzniká prvým dňom kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po mesiaci, v ktorom sa pes stal predmetom dane a zaniká prvým dňom mesiaca, nasledujúceho po mesiaci, v ktorom poplatník už nie je vlastníkom alebo držiteľom psa. Povinnosť oznámiť obci držbu psa je do 30-tich odo dňa obstarania. Daň je splatná bez vyrubenia do 31. januára príslušného zdaňovacieho obdobia.

Sadzbu dane určí obec za jedného psa a kalendárny rok. Výnos z tejto dane plynie do rozpočtu obce, v ktorej je pes chovaný. Obec je teda správca dane.

Daň za užívanie verejného priestranstva¹⁹ platí fyzická alebo právnická osoba, ktorá osobitne užíva verejné priestranstvo. Verejným priestranstvom sa rozumejú verejnosti prístupné pozemky vo vlastníctve obce.

Osobitým užívaním priestranstva môžeme rozumieť:

- umiestnenie zariadenia slúžiaceho na poskytovanie služieb, stavebného, predajného zariadenia, zariadenia cirkusu, lunaparku a iných atrakcií,
- umiestnenie skládky,
- trvalé parkovanie vozidla mimo stráženého parkoviska a podobne.

¹⁸ FINANCE POZNAJTE HODNOTU INFORMÁCIE. Čo je daň za psa a za užitie verejného priestranstva [online].

¹⁹ FINANCE POZNAJTE HODNOTU INFORMÁCIE. Čo je daň za psa a za užitie verejného priestranstva [online].

Základom dane je výmera užívaného priestranstva v m². Sadzbu dane určí obec za každý, aj začatý m² osobitne a každý aj začatý deň. Táto daň plyní do rozpočtu obce, na ktorej území sa verejné priestranstvo nachádza. Daňová povinnosť vzniká dňom začatia osobitného užívania a zaniká dňom skončenia. Obec vyrubí daň platobným výmerom. Vyrubená daň je splatná do 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti platobného výmeru.

Portál verejnej správy²⁰ hovorí, že predmetom **dane za ubytovanie** je prechodné ubytovanie fyzickej osoby v ubytovacom zariadení, ktorého kategorizáciu určuje osobitný predpis. Daňovníkom je osoba, ktorá sa v zariadení odplatne prechodne ubytuje. Základom dane je počet prenocovaní. Sadzbu dane určuje obec na jednu osobu a prenocovanie. Obec je tiež správcom dane. Platcom dane je prevádzkovateľ zariadenia, ktorý takého ubytovanie poskytuje.

Predmetom **dane za predajné automaty**²¹ sú prístroje a automaty, ktoré vydávajú tovar za odplatu a sú umiestnené v priestoroch prístupných verejnosti. Do tejto kategórie nepatria automaty, ktoré vydávajú cestovné lístky verejnej dopravy. Daňovníkom je osoba, ktorá tieto automaty prevádzkuje. Základ dane tvorí počet predajných automatov. Sadzbu dane určuje správca dane, v tomto prípade obec, na jeden automat a kalendárny rok. Obec vyrubí daň platobným výmerom, ktorý je splatný do 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti, v ďalších zdaňovacích obdobiach je splatná bez vyrubenia do 31. januára.

Predmetom **dane za nevýherné hracie prístroje**²² sú hracie prístroje, ktoré sa spúšťajú alebo prevádzkujú za odplatu, pričom tieto hracie prístroje nevýdávajú peňažnú výhru a sú prístupné v priestoroch prístupných verejnosti. Medzi takéto prístroje radíme elektronické prístroje na počítačové hry, mechanické prístroje, elektronické prístroje, automaty a iné zariadenia. Daňovníkom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá tieto prístroje prevádzkuje. Základom dane je počet takýchto prístrojov. Sadzbu dane určí obec, správca dane, za jeden nevýherný hrací prístroj a kalendárny rok.

Na stránkach zákony pre ľudí²³ sa dozvieme, že predmetom **dane za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta** je vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta. Výnimkou je vjazd spojený s ochranou zdravia, majetku a verejného poriadku. Daňovníkom je osoba, ktorá je držiteľom motorového vozidla. Základ

---

²⁰ ÚSTREDNÝ PORTÁL VEREJNEJ SPRÁVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Daň za ubytovanie* [online].

²¹ ÚSTREDNÝ PORTÁL VEREJNEJ SPRÁVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Daň za predajné automaty* [online].

²² ÚSTREDNÝ PORTÁL VEREJNEJ SPRÁVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Daň za nevýherné hracie prístroje* [online].

²³ ZÁKONY PRE ĽUDÍ: *Daň za vjazd vozidla do historickej časti mesta* [online].

dane tvorí počet dní vjazdu a zotrvania motorového vozidla v historickej časti mesta. Sadzbu dane určí obec za motorové vozidlo a každý, aj začatý deň vjazdu a zotrvania v historickej časti mesta. Môže sa určiť aj paušálnou sumou.

Ako predmet dane za **jadrové zariadenie**²⁴ chápeme jadrové zariadenie, v ktorom prebieha štiepna reakcia, v ktorom sa vyrába elektrická energia, a to aj časť kalendárneho roka. Platcom dane je prevádzkovateľ jadrového zariadenia. Základom dane je výmera katastrálneho územia obce v m², ktoré sa nachádza v oblasti ohrozenia jadrovým zariadením. Sadzba dane je v obciach, ktorých zastavané územie alebo jeho časť sa nachádza v oblasti ohrozenia jadrovým zariadením vo vzdialenosti od zdroja, rozdelená do troch pásem. Správcom dane je obec.

Už zmieňovaný portál verejnej správy²⁵ uvádza, že predmetom **dane z motorových vozidiel** je motorové vozidlo a prípojné vozidlo kategórie M,N,O, ktoré sa používa v Slovenskej republike na podnikanie alebo na činnosti, z ktorých plynúce príjmy sú predmetom dane z príjmov. Daňovníkom je fyzická či právnická osoba, alebo ich organizačná zložka, ktorá takéto vozidlo používa, je jeho držiteľom alebo ho má k dispozícii od zamestnávateľa. Základ dane je pri osobnom automobile zdvihový objem motora v cm³ a pri úžitkovom vozidle a autobuse ich celková hmotnosť v tonách plus počet náprav. Túto daň môže vyšší územný celok zaviesť na svojom území všeobecne záväzným nariadením a súčasne tiež určí sadzbu dane, ktorá sa odvíja od druhu vozidla.

Rovnako ako Česká republika aj Slovensko niektoré svoje miestne dane označuje ako miestne poplatky aj napriek tomu, že spĺňajú všetky predpoklady pre to, aby boli menované ako daň. Patrí k nim aj **poplatok za komunálny odpad**. Na stránke finace.sk²⁶ si dozvieme, že poplatok sa platí za komunálne odpady okrem elektroodpadov a drobné stavebné odpady, ktoré vznikajú na územní obce. Poplatníkom je fyzická osoba, ktorá má v obci trvalý alebo prechodný pobyt, alebo právnická osoba, ktorá užíva nehnuteľnosť nachádzajúcu sa na území obce. Sadzba poplatku je určovaná obcou a líši sa v závislosti na druhu odpadu, je iná u odpadu meraného na liter alebo dm³, u odpadu meraného na kilogramy alebo pokiaľ obec nemá zavedený množstvový zber počíta sa na osobu a kalendárny deň.

²⁴ ZÁKONY PRE ĽUDÍ: *Daň za jadrové zariadenie* [online].

²⁵ ÚSTREDNÝ PORTÁL VEREJNEJ SPRÁVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Daň z motorových vozidiel* [online].

²⁶ FINANCE. *Poplatok za komunálny odpad* [online].

3. 2. Reformy daňovej sústavy SR

Medzi najvýznamnejšie reformy daňovej sústavy musíme jednoznačne zaradiť uskutočnenú reformu v roku 1993, ktorá dala podobu daňovému systému po rozdelení Československej federatívnej republiky. Ako uvádza Doc. Ing. Anna Harumová²⁷, PhD., bola uskutočnená vplyvom vážnych zmien v ekonomickej sfére – prechodu od centrálne plánovaného hospodárstva socialistického typu k tržnej ekonomike. Zákony prijaté v rámci tejto reformy boli niekoľkokrát novelizované. Hlavnou príčinou ich novelizácie bolo odstránenie zistených nedostatkov. Niektoré zmeny týchto zákonov boli podmienené aj politickými a ďalšími vplyvmi, na základe ktorých do daňových zákonov preniklo mnoho nesystémových opatrení, ktoré zvýhodňovali, či nezvýhodňovali určité skupiny daňovníkov. Konečným výsledkom tohto procesu bolo **skomplikovanie daňového práva**. Pri existencii množstva výnimiek alebo podmienok, ktorých výsledkom bola výrazná nejednoznačnosť zákonov, sa vynárala na povrch potreba vydávania ďalších usmernení či výkladov. Ďalším z javov, ktoré boli daňovníkmi chápané dosť negatívne, bolo aj to, že zákony boli voči nim príliš podozrievané a vopred ich trestali. Tento fakt bol prevažne chápaný ako nespravodlivosť. Nespravodlivý charakter niektorých opatrení v daňových zákonoch súčasne viedol k tomu, že v spoločnosti rástla všeobecná tolerancia k obchádzaniu a porušovaniu takýchto zákonov, čo je nielen z pohľadu ministerstva financií nežiaduci vývoj.

Podľa Hamurovej napraviť chyby a nedostatky mala nasledujúca reforma uskutočnená v priebehu roku 1995. Maximálnu možnú mieru spravodlivosti zdanenia mala dosiahnuť prostredníctvom rovnakého zdanenia všetkých druhov a výšky príjmov. **Priame zdanenie** bolo neutrálne, jednoduché a plnilo výlučne fiškálnu úlohu. Základom rozloženia daňového bremena v tejto reforme bolo presunutie daňového zaťaženia z priamych daní na dane nepriame (daň z pridanej hodnoty a spotrebné dane), ktoré sú z hľadiska výberu daní jednoduchšie. Výsledkom tejto daňovej reformy bolo zníženie váhy priamych daní, čo korešpondovalo s trendom uplatňovaným v Európe.

V roku 2002 vrcholili prípravy na vstup Slovenska do Európskej únie. „*Vláda bude presadzovať zvýšenie efektívnosti výberu daní a odvodov. K zvýšeniu výberu daní prispeje aj zjednodušenie daňovej legislatívy a najmä novelizácia tých častí daňových zákonov, ktoré umožňujú nejednoznačný výklad. Vláda zváži možnosti zjednotenia sadzieb*

---

²⁷ KOMORA DAŇOVÝCH PORADCOV ČESKEJ REPUBLIKY. *Publikácie* [online].

dane z príjmov... Daňové zaťaženie sa bude presúvať z priamych dani na dane nepriame.... Vláda zjednotí sadzby DPH pred vstupom do EÚ. Vláda vytvorí podmienky na využívanie informačných technológií a postupný prechod na podávanie daňových priznaní, hlásení a majetkových priznaní prostredníctvom internetu.“ Programové vyhlásenie vlády SR 2002. Toto prehlásenie nám ponúka základ pre uskutočnenú daňovú reformu. Podrobnejšie sa jej venuje bývalý minister financií Ivan Mikloš vo svojej publikácii Kniha reforiem²⁸. Jej **ciele** môžeme zhrnúť do nasledujúcich troch bodov.

- Vytvorenie priaznivého podnikateľského a investičného prostredia.
- Zjednodušenie, odstránenie slabých stránok a deformačných účinkov daňových zákonov.
- Dosiahnutie vysokého stupňa daňovej spravodlivosti rovným zdaňovaním všetkých druhov a výšky príjmov.

Zámery slovenskej vlády v tejto oblasti prezentovali aj vyššie ambície – vytvorenie z daňovej sústavy SR jeden z najkonkurenčnejších systémov v rámci EÚ. Konkurencieschopný daňový systém však nie je chápaný a koncipovaný v úzkom slova zmysle ako systém s nízkou mierou zdaňovania, ale ako vysoko efektívny a transparentný systém bez deformácií. Koncepcia daňovej sústavy bola založená na princípoch spravodlivosti, neutrálnosti, jednoduchosti, jednoznačnosti, účinnosti a vylúčenia dvojitého zdanenia.

Princíp spravodlivosti je založený na požiadavke, aby systém vyberania a ukladania bol čo najspravodlivejší. Uplatňovaním tohto princípu musí byť zabezpečená vertikálna aj horizontálna spravodlivosť. Horizontálna spravodlivosť spočíva v rovnakom zdanení rovnakých predmetov zdanenia. Vertikálna spravodlivosť zabezpečuje, aby subjekt, ktorý má väčšie príjmy, väčší majetok alebo spotrebu, platil vyššiu daň, ale pri zachovaní zásady proporcionality. Táto zásada požaduje, aby hraničná miera zdanenia nestúpala so zvyšujúcim sa základom dane.

Rešpektovanie **zásady neutrálnosti** zabezpečuje požiadavku, aby zdanenie minimálne skresľovalo hospodárske procesy a minimálne ovplyvňovalo ekonomické rozhodovanie subjektov.

V intenciách princípu jednoduchosti a jednoznačnosti musia pravidlá zdaňovania obsahovať len nevyhnutné minimum jasne koncipovaných noriem, ktoré neumožňujú viac výkladov.

---

²⁸ JENEWEIN GROUP STRATEGIC MANAGEMENT COSULTING. *Štúdie* [online].

Účinná daň poskytuje legálne možnosti na vyhýbanie sa plateniu dane, neľahčuje nelegálny daňový únik a zároveň neprimeranými opatreniami nenúti subjekty k daňovému úniku nepriamo.

Vylúčenie duplicity zdanenia je podriadené požiadavke, aby sa príjmy zdaňovali len raz, a to pri prechode od tvorby k ich spotrebe, respektíve k reinvestícií. Táto požiadavka je relevantná predovšetkým pri daniach z príjmov (dividendy) a majetkových daniach.

Základným predpokladom pre realizáciu vyššie uvedených cieľov bolo rešpektovanie nosných zásad reformy:

- presun daňového bremena z priamych daní na dane nepriame, respektíve presun zdaňovania výroby k zdaňovaniu spotreby,
- zrušenie progresívneho marginálneho zdaňovania príjmov zavedením rovnej dane,
- eliminácia takmer všetkých výnimiek (pri fyzických osobách ostali len výnimky, ktoré môžu pomôcť zmierniť vplyv starnutia populácie), špeciálnych režimov a oslobodení od dane,
- odstránenie deformujúcich prvkov daňovej politiky, ktorými sa presadzovali nefiskálne ciele,
- odstránenie dvojitého zdanenia príjmov všade, kde je to možné.

Vláda SR prijala 5 **kľúčových opatrení**:

- zavedenie rovnej sadzby dane z príjmov na úrovni 19% tak pre fyzické, ako aj pre právnické osoby,
- zjednotenie sadzieb DPH na úrovni 19 %,
- zrušenie dane z dividend,
- zrušenie dane z dedičstva, darovania, prevodu a prechodu nehnuteľností,
- odstránenie väčšiny výnimiek, odpočítateľných položiek a špeciálnych režimov.

Opatrenia v oblasti priamych daní, ktoré sa týkali zavedenia rovnej dane, spočívali v jednotnom zdanení fyzických aj právnických osôb jedinou sadzbou vo výške 19 %, ktorá sa začala uplatňovať od 1.januára 2004. Existencia jednej marginálnej daňovej sadzby znižovala deformačné účinky zdaňovania príjmov fyzických osôb a obmedzovala s tým spojené ekonomické prekážky. Preto sa od **rovnej dane** očakávalo, že bude stimulovať vyššie pracovné výkony – zvyšovať produktivitu práce v krátkodobom i dlhodobom časovom horizonte a zároveň aj zvyšovať investície do ľudského kapitálu. Na mieste je však poznámka,

že „rovná daň“ nebola rovná, pretože sa ponechávala pomerne výraznú nezdaniteľnú časť základu dane. Inak povedané, efektívna sadzba bola progresívna, pričom ľudia s nízkou mzdou neplatili nič, kým vysoké príjmy boli zdanené skoro 19 %.

Uplatnením **princípu jednorazového zdanenia** bola zrušená daň z dividend a kapitálový príjem sa zdaňoval len na úrovni spoločnosti. To pomohlo k vytvoreniu systému s najnižšou mierou zdanenia kapitálu v rámci OECD (Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj). Výsledkom pôsobenia princípu transparentnosti bolo zjednodušenia zdaňovania príjmov fyzických aj právnických osôb. V praxi eliminoval výnimky z legislatívy či oslobodenia od dane, osobitné sadzby dane, špeciálne režimy. Zrušená paušálna daň z príjmu pre podnikateľov bola nahradená inštitútom daňových výdavkov.

Reforma daňového systému, ktorá si kládla za cieľ menej komplikovaný a vysoko prehľadný zákon o dani z príjmov mala v neposlednom rade prispieť k rozvoji podnikateľského prostredia elimináciou zložitosti daňových zákonov a tiež častých novelizácií.

Ako uvádza Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy²⁹ bola v roku 2003 schválená Koncepcia daňovej reformy 2004-2006, ktorá zohľadňovala fakt, že v dôsledku častých zmien sa daňové právo stalo neprehľadným a zložitým systémom. Kládla si za cieľ tieto nedostatky eliminovať a priblížiť sa tak daňovým systémom Európskej únie, vzhľadom na blížiaci sa vstup Slovenskej republiky do tejto integrácie. Výsledkom daňovej reformy malo byť zníženie váhy priamych daní, ktoré malo byť vykompenzované zvýšením výnosov najmä z DPH a spotrebných daní.

Medveď vo svojej knihe³⁰ zaoberá okrem iného aj stavom, keď sa od 1. januára 2005 v podmienkach SR začala v praxi realizovať **fiškálna decentralizácia** – posilnenie vlastných príjmov samospráv. Tento stav sa zákonite odzrkadlil na výške daňových príjmov verejných rozpočtov. Posilnila sa daňová právomoc pri obciach napríklad daňou z nehnuteľností, pri VÚC daňou z motorových vozidiel. Bola zavedená aj podielová daň, ktorou sa stala daň z príjmov fyzických osôb.

---

²⁹ INŠTITÚT PRE EKONOMICKÉ A SOCIÁLNE REFORMY. *Reformy na Slovensku 2003-2004* [online].

³⁰ MEDVEĎ, J., NEMEC, J. a kol. *Verejné financie*. 2011.

4. Komparácia a zhodnotenie postavenia priamych daní v ČR a SR

V predchádzajúcich dvoch kapitolách sme si mohli prečítať základné teoretické informácie o tom, ako vidí daňovú sústavu Českej alebo Slovenskej republiky literatúra. Oba štáty charakterizujú daň ako nedobrovoľnú, nenávratnú, zákonom stanovenú, neekvivalentnú platbu do verejného rozpočtu. Jednoznačne **najviditeľnejším rozdielom** je zaradenie takzvaných miestnych daní na Slovensku priamo do daňovej sústavy, oproti Českej republike, kde sú tieto položky aj napriek ich jasnému charakteru daní, označované ako miestne poplatky. V ich samotnej štruktúre a dopade na poplatníka sme nenašli veľké rozdiely. Tie by sme mohli nájsť v rozsahu, kde Slovenská republika zaviedla ešte niekoľko ďalších miestnych daní, ako napríklad daň za jadrové zariadenie, za predajné automaty alebo daň za nevýherné hracie prístroje. Ani pri komparácii ostatných druhov daní nemôžeme poukázať na značné odlišnosti. Mohli sme samozrejme predpokladať, že sadzby daní sa budú líšiť, čo jasne ukázala daň z príjmu fyzických osôb, ktorá je v ČR zdaňovaná sadzbou 15 % oproti SR, kde sa táto sadzba pohybuje na úrovni 19 %. Oba štáty uplatňujú systém zliav na dani a odpočítateľné položky. Na Slovensku sa však pri tejto dani vyskytuje jeden prvok, ktorý by sme v daňovom systéme Českej republiky nenašli. Poplatník je oprávnený požiadať správcu dane, aby 2 % z ním zaplatenej dane boli poukázané organizácii, ktorú si sám v súlade s podmienkami, ktoré určuje zákon vyberie. Tento jav sa volá **daňová asignácia**. Z môjho pohľadu sme mohli nájsť najmenšie rozdiely pri dani z príjmov právnických osôb - rovnaká daňová sadzba, vymedzenie predmetu dane. Moment, kedy sa začnú odlišovať je pri stanovení odpisových skupín a počtu rokov odpisovania. Daň z nehnuteľností je v oboch prípadoch skoro úplne totožná svojím chápaním toho, čo do nej radíme, opäť nachádzame rozdiel v sadzbe, čo je však logické. Ďalším značným rozdielom medzi spomínanými dvoma daňovými sústavami je na jednej strane existencia takzvanej trojdane v Českej republike a jej absencia na Slovensku.

V nasledujúcej časti si graficky ukážeme výnosy zo spomínaných priamych daní. Provažníková³¹ (2009) sa podrobne zaoberala daňovými príjmami ČR už od roku 1993, my však pre potreby tejto práce budeme pracovať s rozpätím rokov 2007 – 2011. Vzhľadom na fakt, že Slovenská republika používa ako svoju menu Euro a Česká republika České

---

³¹ PROVAŽNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*, 2009.

koruny, boli uvedené sumy výnosov priamych daní SR **prepočítané kurzom** Českej národnej banky (ČNB) zo dňa 19. apríla 2013, ktorý sa pohyboval na úrovni 1 EUR = 25,855 CZK.

4.1. Komparácia daňových výnosov

Tabuľka č. 3.1 ponúka základné ekonomické indikátory z roku 2013 o hospodárstve ČR a SR pre lepšie pochopenie momentálneho stavu hospodárstva republík. Minulý vývoj je zobrazený v prílohe č. 3.

Tabuľka č. 3.1 Ekonomická charakteristika ČR a SR 2013

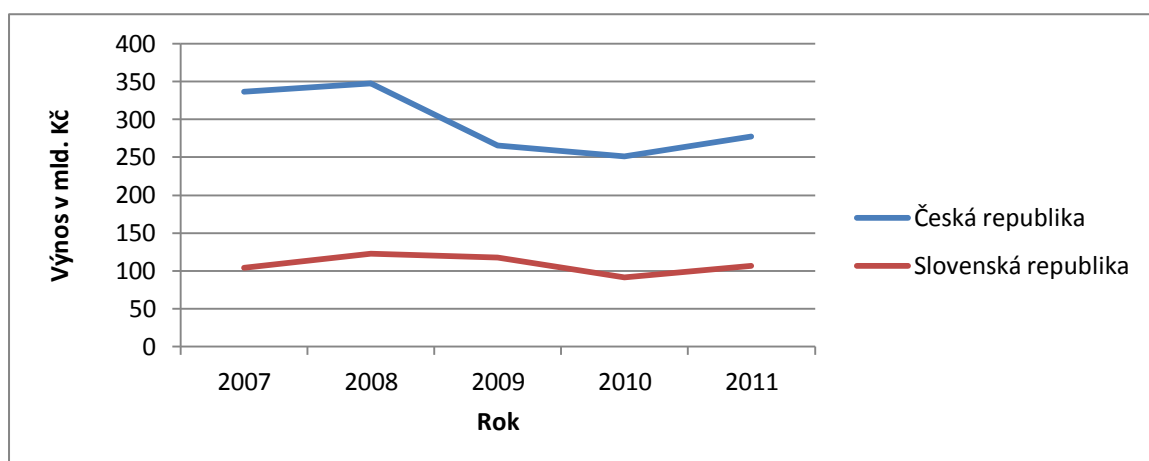
	2013	
Hrubý domáci produkt (HDP v mld.Kč)	ČR	3 832,37
	SR	1 436,25
Medziročný prírastok HDP (prognóza)	ČR	- 0,3 %
	SR	4,8 %
Inflácia	ČR	2,0 %
	SR	2,0 %
Miera nezamestnanosti (k 31.1.)	ČR	8,0 %
	SR	14,8 %
Priemerná mzda	ČR	23 426 Kč
	SR	21 239 Kč

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistiky [online].

SLOVENSKÝ ŠTATISTICKÝ ÚRAD. Štatistiky a databázy [online].

Graf č. 1 znázorňuje celkový výnos z priamych daní, ktorý sa vybral v sledovanom období. Podkladom pre tvorbu tohto rovnako ako aj zvyšných grafov, ktoré porovnávajú výnosy Českej republiky a Slovenska bola príloha č. 4.

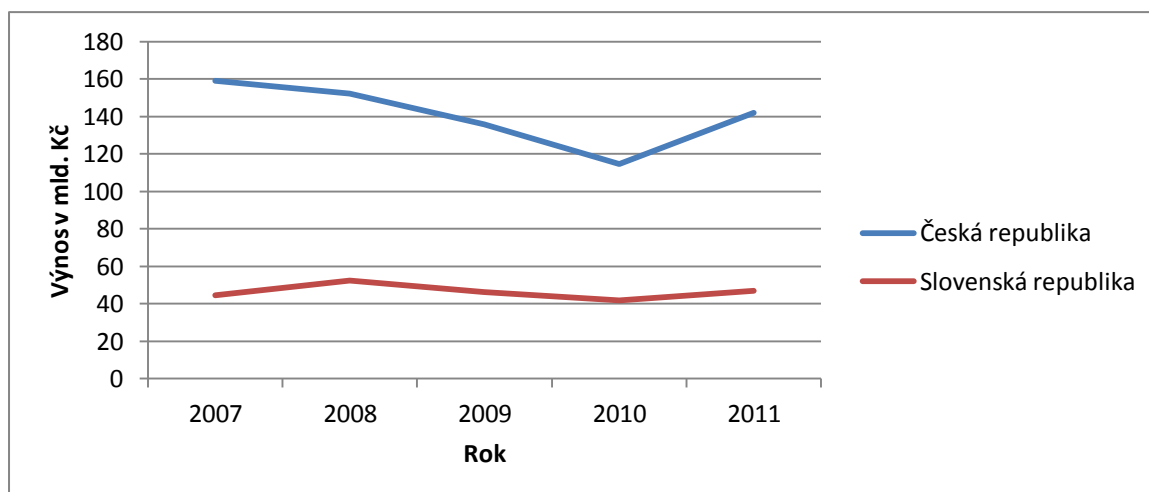
Graf č. 1 Výnosy z priamych daní

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa dát: MINISTERSTVO FINANCÍ. *Údaje z výběru daní* [online]. MINISTERSTVO FINANCÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Daňové príjmy* [online].

Ako vidíme na grafe, výnosy Českej republiky v roku 2008 zaznamenali pokles, ktorý trval až do roku 2010, keď objem peňazí, ktorý sa vybral na priamych daniach začal stúpať. Rovnako aj u Slovenskej republiky zaznamenávame od roku 2008 až do roku 2010 nižší objem vybraných prostriedkov, ktorý však nebol tak prudký ako u ČR. Tento jav môžeme pripísať nastupujúcej hospodárskej kríze v Európe a vo svete.

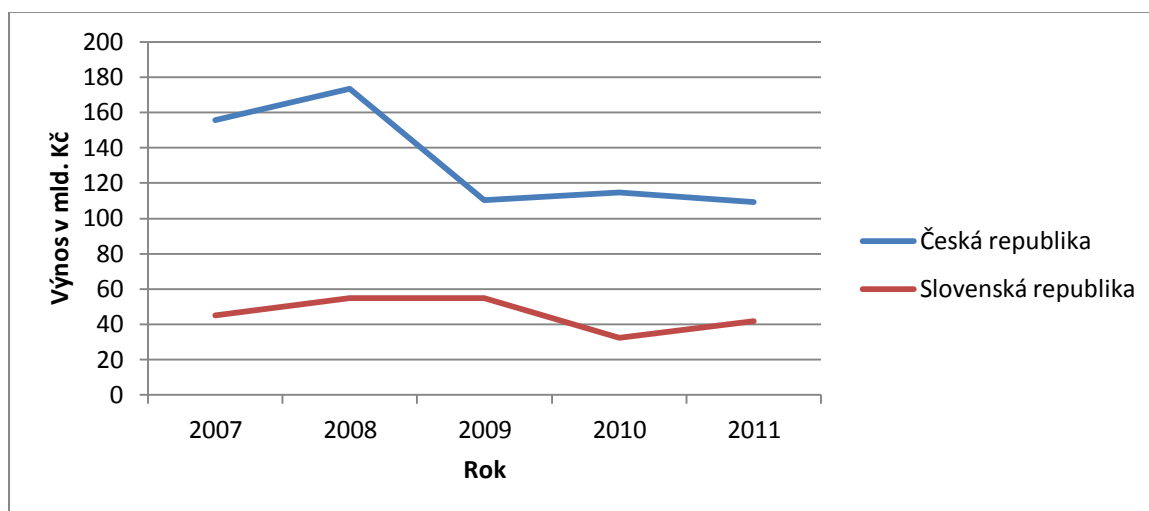
Graf č. 2 Výnosy dane z príjmu fyzických osôb

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa dát: MINISTERSTVO FINANCÍ. *Údaje z výběru daní* [online]. MINISTERSTVO FINANCÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Daňové príjmy* [online].

Graf č. 2 znázorňuje vývoj dane z príjmu fyzických osôb. U Českej republiky opäť zaznamenávame prudší pokles od roku 2008, čo sa prejavilo nárastom nezamestnanosti a poklesom medziročného prírastku hrubého domáceho produktu (viď Príloha č.3). Na celkovom výnose daní sa podieľala len 43,81 %, čo je najmenej za obdobie sledovaných piatich rokov. V roku 2007 mala podiel 47,29 %, o dva roky neskôr sa zvýšil na 51,13 %, aby v roku 2010 mohol klesnúť na 45,69 % k miernemu nárastu došlo v roku 2011, keď sa daň z príjmov fyzických osôb podieľala na celkovom výnose priamych daní hodnotou 51,32 %. Tento vývoj bol rovnaký aj v prípade Slovenska, tu však narástla nezamestnanosť vo väčšej miere a prepád HDP bol výraznejší. Od roku 2010 vidíme zlepšenie, v prípade ČR výraznejšie. Čo sa týka percentuálnych hodnôt, v roku 2007 podiel dane z príjmu fyzických osôb dosiahol 42,8 %, v roku 2008 42,77 %, v ďalšom roku zaznamenávame najnižšiu hodnotu, a to 39,4 %, rok 2010 znamenal výraznejší rozdiel oproti minulému roku, mal hodnotu 45,88 %. V roku 2010 vykazoval hodnotu 44,27 %.

Graf č. 3 Výnosy dane z príjmu právnických osôb

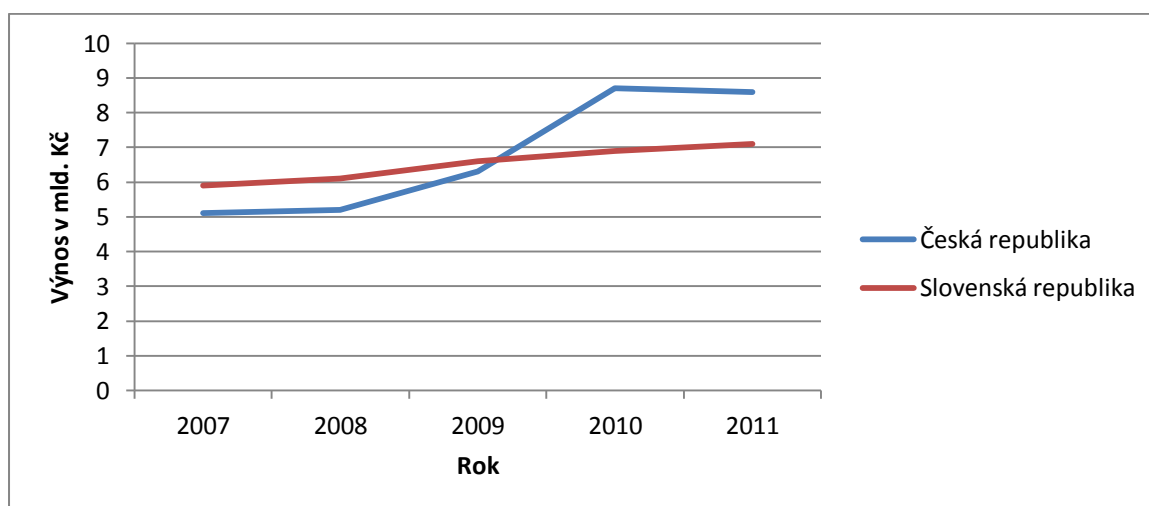
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa dát: MINISTERSTVO FINANCÍ. *Údaje z výběru daní* [online]. MINISTERSTVO FINANCÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Daňové príjmy* [online].

Pri preštudovaní grafu č. 3 si môžeme všimnúť výraznejšie odlišnosti, ktoré sme u dvoch predchádzajúcich grafov nespozorovali. Česká republika od roku 2008 opäť zaznamenáva prudký pokles objemu vybratých peňažných prostriedkov prostredníctvom dane z príjmu právnických osôb. Mierne oživenie nastalo v roku 2010, ale v súčasnosti tento objem znovu klesá. Naopak, Slovenská republika do roku 2009 nevykazovala výraznejší

úbytok vybraných prostriedkov, ktorý klesal až v roku 2009 a 2010, kedy sa dostal na najnižšiu úroveň. Od tohto roku však krivka stúpa. Ak by sme chceli tieto hodnoty vyjadriť v podiele k celku, zaznelo by, že v ČR sa v roku 2011 vybralo na dani z príjmu právnických osôb najmenej prostriedkov vo výške 39,47 % z celkového objemu. Druhým rokom, ktorý nebol príliš priaznivý bol rok 2009, tu dosahoval podiel 41,6 %. Rok 2007 (46,28 %) a 2010 (54,73 %) boli relatívne vyrovnané. Najvyšší podiel dosahovala táto daň v roku 2008, keď mala hodnotu 49,97 %. Slovenská republika v roku 2010 vykázala z celkového objemu vybraných prostriedkov na priamych daniach len 35,57 %, o rok neskôr to bolo 39,38 %. Roky 2007 (43,1 %), 2008 (44,73 %) a 2009 (46,8%) boli relatívne vyrovnané.

Graf č. 4 Výnosy dane z nehnuteľností

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa dát: MINISTERSTVO FINANCÍ. *Údaje z výběru daní* [online]. MINISTERSTVO FINANCÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Daňové příjmy* [online].

V prípade dane z nehnuteľností zaznamenávame u Českej republiky nárast objemu vybraných prostriedkov. Tento fakt, by mohol byť spôsobený znižovaním prídeltov obciam zo štátneho rozpočtu, ktoré si vynahrádzajú tento výpadok zvyšovaním sadzieb dane z nehnuteľností (výnos je 100 % príjmom obce). Možnosť takéhoto zvyšovania svojich príjmov majú obce od roku 2010, pretože majú umožnené zaviesť koeficient obce 2, 3, 4, a 5 pre daň z nehnuteľností na základe rozhodnutia zastupiteľstva obce v obecne záväznej vyhláske. Bližšie informácie o tejto problematike nájdeme v knihe Provažníkovéj³². Pri pohľade na percentuálne vyjadrenie môžeme zbadáť nárast dôležitosti tejto dane. V roku 2007 dosahovala len 1,52 % a v roku 2008 1,5 % z celkového objemu prostriedkov vybraných

³² PROVAŽNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*. 2009.

na priamych daniach. Od roku 2008 (4,97 %) dochádzalo k zvyšovaniu podielu, v roku 2009 na 2,37 %, v roku 2010 na 3,47 % a v roku 2011 na 3,11 %, keď začína pomaly klesať. V prípade Slovenskej republiky krivka na grafe stúpa menej strmšie. Dôležitosť svojho postavenia v daňovej štruktúre ale potvrdzuje. Najvyšší podiel počas piatich rokov na celkovom objeme dosiahla v roku 2010 (7,57 %), v roku 2011 výnos z tejto dane klesol na 6,67 %. Rok 2009 (5,61 %) znamenal mierny nárast oproti roku 2008 (4,97 %) ale znamenal tiež menší objem vybraných prostriedkov oproti roku 2007 (5,65 %).

Pre lepšie porovnanie podielu jednotlivých priamych daní na celkovom objeme vybraných peňažných prostriedkov je v prílohe č.5 prehľadne zobrazený percentuálny podiel.

4.2. Porovnanie daňového zaťaženia občana Českej republiky a Slovenska

Už sme si objasnili čo jednotlivé druhy daní znamenajú, ich jednotlivé rozdiely, akú výnosnosť sme zaznamenali v priebehu piatich rokov. Tiež bude zaujímavé ukázať si na konkrétnych príkladoch, aký vplyv má daň z príjmu fyzických osôb na naše príjmy, prostredníctvom výpočtu daňového zaťaženia. V tejto časti bakalárskej práce budeme pracovať s položkami platnými v roku 2012 a pre lepšie porovnanie budeme opäť prepočítavať eurá na koruny. Daňové zaťaženie budeme počítat' pre minimálnu mzdu, 0,5násobok minimálnej mzdy, priemernú mzdu, 1,33násobok priemernej mzdy, 2násobok priemernej mzdy a 3násobok priemernej mzdy.

Česká republika vykazuje za rok 2012 priemernú mzdu vo výške 27 170 CZK. Jej sadzba dane z príjmu fyzických osôb je na úrovni 15 %, neuplatňuje systém nezdaniteľného základu dane, ale systém zliav na dani. Základ dane počíta ako mesačnú priemernú mzdu navýšenú o poistné platené zamestnávateľom (34 %), u zamestnanca je to 11 %.

Slovenská republika a jej priemerná mzda v oficiálnych štatistikách za minulý rok sa pohybuje na úrovni 805 €, čo v prepočte činí 20 825 CZK. Poplatník má právo na odpočet nezdaniteľného minima, podľa výšky príjmu. Daňová sadzba v tomto prípade činí 19 %. Zamestnávateľ odvádza za svojich zamestnancov 35,2 % a zamestnanec zo svojej mzdy platí odvody na zdravotné a sociálne poistenie vo výške 13,4 %.

Nasleduje výpočet daňového zaťaženia občana ČR a SR pri rôznych výškach mzdy.

- a) pre minimálnu mzdu

Tabuľka č. 3.2 Daňové zaťaženie občana s minimálnou mzdou (v CZK)

	Česká republika	Slovenská republika
Mesačná mzda	8 000	8 465
Mzda za rok 2012	8 000 x 12 = 96 000	8465 x 12 = 101 580
Poistné platené zamestnancom *	10 560	13 615
Superhrubá mzda **	96 000 x 1,34 = 128 640	-
Základ dane	128 640	101 580 – 13 615 = 87 965
Odpočítateľná položka ***	-	94 289
Upravený základ dane	128 640	87 965 – 94 289 = - 6 324
Daň	128 640 x 0,15 = 19 296	0
Daň po zľave	19 296 – 24 840 = - 5 544	-
ETR	- 5,78 %	- 6,23 %
ETR _{T+SI}	31,1 %	13,40 %

Zdroj: Vlastné spracovanie.

* Skladá sa zo zdravotného a sociálneho poistenia a každá jeho položka sa musí počítať zvlášť. To znamená, pre ČR (tabuľka č. 3.3) počítame 11 %, z toho 4,5 % na zdravotné poistenie a 6,5 % na sociálne poistenie. Táto položka sociálneho poistenia obsahuje len dôchodkové poistenie.

Pre Slovensko (tabuľka č. 3.4) je to 13,4 %, z toho 4 % na zdravotné poistenie a 9,4 % na sociálne poistenie, ktoré sa ďalej člení: 1,4 % nemocenské poistenie, 4 % starobné poistenie, 3 % invalidné poistenie a 1 % poistenie v nezamestnanosti. Zaokrúhľovanie odvodov zamestnancov je na celé koruny nahor.

** Mzda navýšená o zdravotné a sociálne poistenie platené zamestnávateľom za zamestnanca. V Českej republike dosahuje výšku 34 %.

*** Systém odpočítateľných položiek na Slovensku funguje v troch stupňoch. 1. stupeň – príjem do 18 983 EUR (491 090 CZK), nárok na odpočítateľnú položku vo výške 3 644,74 EUR (94 289 CZK).

2. stupeň – príjem od 18 983 do 33 561,94 EUR (491 090 – 868 247 CZK), nárok na odpočítateľnú položku vo výške 8 390,49 EUR (217 062 CZK) mínus $\frac{1}{4}$ základu dane.

3. stupeň – príjem nad 33 561,94 EUR (868 247 CZK), nárok na odpočítateľnú položku zaniká.

Tabuľka č. 3.3 Ročné zdravotné a sociálne poistenie zamestnanca ČR (v CZK)

	Zdravotné poistenie 4,5 %	Sociálne poistenie 6,5 %	Spolu
Minimálna mzda	4 320,-	6 240,-	10 560,-
0,5násobok minimálnej mzdy	6 480,-	9 360,-	15 840,-
Priemerná mzda	14 672,-	21 193,-	35 865,-
1,33násobok priemernej mzdy	19 514,-	28 187,-	47 701,-
2násobok priemernej mzdy	29 344,-	42 386,-	71 730,-
3násobok priemernej mzdy	44 016,-	63 578,-	107 594,-

Zdroj: *Vlastné spracovanie.*

Tabuľka č. 3.4 Ročné zdravotné a sociálne poistenie zamestnanca SR (v CZK)

	Minimálna mzda	0,5násobok min. mzdy	Priemerná mzda	1,33násobok priemernej mzdy	2násobok priemernej mzdy	3násobok priemernej mzdy
Zdravotné poistenie 4 %	4 064,-	6 095,-	9 996,-	13 295,-	19 992,-	29 988,-
Sociálne poistenie 9,4 %						
Nemocenské poistenie 1,4 %	1 423,-	2 134,-	3 499,-	4 654,-	6 998,-	10 496,-
Starobné poistenie 4 %	4 064,-	6 095,-	9 996,-	13 295,-	19 992,-	29 988,-
Invalidné poistenie 3 %	3 048,-	4 572,-	7 497,-	9 971,-	14 994,-	22 491,-

	Minimálna mzda	0,5násobok min. mzdy	Priemerná mzda	1,33násobok priemernej mzdy	2násobok priemernej mzdy	3násobok priemernej mzdy
Poistenie v nezamestnanosti 1 %	1 016,-	1 524,-	2 499,-	3 324,-	4 998,-	7 497,-
Spolu	13 615,-	20 420,-	33 487,-	44 539,-	66 974,-	100 460,-

Zdroj: *Vlastné spracovanie.*

Vzorce pre výpočet daňového zaťaženia Výpočet daňového zaťaženia občana sa počíta prostredníctvom vzorcov uvedených nižšie.

ETR= efektívna daňová sadzba (v %)

ETR= (daň po zľave / hrubá mzda) x 100

ETR_{T+SI}= [(daň + poistné platené zamestnancom) / hrubá mzda] x 100

- **b) pre 0,5násobok minimálnej mzdy**

Tabuľka č. 3.5 Daňové zaťaženie občana s 0,5násobkom minimálnej mzdy (v CZK)

	Česká republika	Slovenská republika
Mesačná mzda	12 000	12 698
Mzda za rok 2012	12 000 x 12 = 144 000	12 698 x 12 = 152 376
Poistné platené zamestnancom	15 840	20 420
Superhrubá mzda	144 000 x 1,34 = 192 960	-
Základ dane	192 960	152 376 – 20 420 = 131 956
Odpočítateľná položka	-	94 289
Upravený základ dane	192 960	131 956 – 94 289 = 37 667
Daň	192 960 x 0,15 = 28 944	37 667 x 0,19 = 7 157
Daň po zľave	28 944 – 24 840 = 4 104	-
ETR	2,85 %	4,70 %
ETR_{T+SI}	13,85 %	18,10 %

Zdroj: *Vlastné spracovanie.*

- c) pre priemernú mzdu

Tabuľka č. 3.6 Daňové zaťaženie občana s priemernou mzdou (v CZK)

	Česká republika	Slovenská republika
Mesačná mzda	27 170	20 825
Mzda za rok 2012	$27\,170 \times 12 = 326\,040$	$20\,825 \times 12 = 249\,900$
Poistné platené zamestnancom	35 865	33 487
Superhrubá mzda	$326\,040 \times 1,34 = 436\,894$	-
Základ dane	436 894	$249\,900 - 33\,487 = 216\,413$
Odpočítateľná položka	-	94 289
Upravený základ dane	436 894	$216\,413 - 94\,289 = 122\,124$
Daň	$436\,894 \times 0,15 = 65\,534$	$122\,124 \times 0,19 = 23\,204$
Daň po zľave	$65\,534 - 24\,840 = 40\,694$	-
ETR	12,48 %	9,29 %
ETR _{T+SI}	23,48 %	22,69 %

Zdroj: Vlastné spracovanie.

- d) pre 1,33násobok priemernej mzdy

Tabuľka č. 3.7 Daňové zaťaženie občana s 1,33 násobkom priemernej mzdy (v CZK)

	Česká republika	Slovenská republika
Mesačná mzda	36 136	27 697
Mzda za rok 2012	$36\,136 \times 12 = 433\,632$	$27\,697 \times 12 = 332\,364$
Poistné platené zamestnancom	47 701	44 539
Superhrubá mzda	$433\,632 \times 1,34 = 581\,067$	-
Základ dane	581 067	$332\,364 - 44\,539 = 287\,825$
Odpočítateľná položka	-	94 289
Upravený základ dane	581 067	$287\,825 - 94\,289 = 193\,536$
Daň	$581\,067 \times 0,15 = 87\,160$	$193\,536 \times 0,19 = 36\,772$

	Česká republika	Slovenská republika
Daň po zľave	$87\,160 - 24\,840 = 62\,320$	-
ETR	14,37 %	11,06 %
ETR_{T+SI}	25,37 %	24,46 %

Zdroj: *Vlastné spracovanie.*

- e) pre 2násobok priemernej mzdy

Tabuľka č. 3.8 Daňové zaťaženie občana s 2násobkom priemernej mzdy (v CZK)

	Česká republika	Slovenská republika
Mesačná mzda	54 340	41 650
Mzda za rok 2012	$54\,340 \times 12 = 652\,080$	$41\,650 \times 12 = 499\,800$
Poistné platené zamestnancom	71 730	66 974
Superhrubá mzda	$652\,080 \times 1,34 = 873\,787$	-
Základ dane	873 787	$499\,800 - 66\,974 = 432\,826$
Odpočítateľná položka	-	94 289
Upravený základ dane	873 787	338 537
Daň	$873\,787 \times 0,15 = 131\,068$	$338\,537 \times 0,19 = 64\,322$
Daň po zľave	$131\,068 - 24\,840 = 106\,228$	-
ETR	16,29 %	12,86 %
ETR_{T+SI}	27,29 %	26,27 %

Zdroj: *Vlastné spravovanie.*

- f) pre 3násobok priemernej mzdy

Tabuľka č. 3.9 Daňové zaťaženie občana s 3násobkom priemernej mzdy (v CZK)

	Česká republika	Slovenská republika
Mesačná mzda	81 510	62 475
Mzda za rok 2012	$81\,510 \times 12 = 978\,120$	$62\,475 \times 12 = 749\,700$
Poistné platené zamestnancom	107 594	100 460

	Česká republika	Slovenská republika
Superhrubá mzda	$978\,120 \times 1,34 =$ 1 310 681	-
Základ dane	1 310 681	$749\,700 - 100\,460 = 649\,240$
Odpočítateľná položka	-	54 752
Upravený základ dane	1 310 681	594 488
Daň	$1\,310\,681 \times 0,15 =$ 196 602	$594\,488 \times 0,19 =$ 112 953
Daň po zľave	$196\,602 - 24\,840 =$ 171 762	-
ETR	17,56 %	15,07 %
ETR_{T+SI}	28,56 %	28,47 %

Zdroj: *Vlastné spracovanie.*

Po vyhodnotení výsledkov, ktoré sme dostali vypočítaním daňového zaťaženia poplatníka v Českej a Slovenskej republike, môžeme konštatovať, že ak zoberieme do úvahy **efektívnu daňovú sadzbu**, vypočítanú ako podiel dane a hrubej mzdy s pribúdajúcou výškou príjmu sa táto sadzba zvyšuje pomalšie rovnako u Českej republiky ako u Slovenska. V prípade SR je toto, aj keď ešte stále relatívne pomalé zvyšovanie daňového zaťaženia poplatníka, o niečo rýchlejšie ale v konečnom dôsledku dosahuje menších hodnôt.

V prípade **efektívnej daňovej sadzby** vypočítanej ako daň + poistné zamestnanca vydelené hrubou mzdou, sú výsledky zaujímavejšie. U Českej republiky vidíme veľký rozdiel medzi daňovým zaťažením pri poberaní minimálnej mzdy a 0,5násobku tejto mzdy. Opäť dochádza k postupnému zvyšovaniu daňového bremena pri zvyšovaní mzdy. Slovenská republika v tomto prípade vykazuje miernejší nárast daňového zaťaženia poplatníka.

5. Záver

Táto práca si kládla za cieľ zhodnotiť postavenie priamych daní vo verejných rozpočtoch na príklade Českej a Slovenskej republiky v rokoch 2007 – 2011. Je samozrejmé, že tak rozsiahlu tému ako sú priame dane dvoch štátov nie je možné detailne popísať na niekoľkých stránkach bakalárskej práce, ale je možné podať základné fakty, s ktorými môžeme ďalej pracovať podľa nášho slobodného uváženia. Nadobudnuté poznatky by sme mohli zhrnúť zhruba nasledovne.

Daňová sústava Českej a Slovenskej republiky nesie mnoho podobných znakov. Najväčšou odlišnosťou je rozhodnutie ČR o nezaradení miestnych poplatkov medzi miestne dane, ale tento rozdiel sa týka skôr len názvu, keďže tieto poplatky nesú všetky znaky daní. Rovnako sme si mohli všimnúť absenciu niektorých typov miestnych daní/poplatkov v ČR, keď oproti Slovensku chýba napríklad poplatok (daň) za jadrové zariadenie. Rozdiely, ktoré sme si mohli všimnúť pri daniach z príjmov fyzických či právnických osôb boli minimálne. Metodika výpočtu základu dane z príjmu fyzických osôb, keď v ČR je uplatňovaný takzvaný princíp superhurbej mzdy je značne odlišný od metódy výpočtu toho istého základu dane na Slovensku, ktoré tento základ počíta ako ročnú mzdu zníženú o poistenie platené zamestnancom. Odlišné sú tiež sadzby dane z príjmu fyzických aj právnických osôb.

Pri skúmaní výnosov z priamych daní v časovom období rokov 2007 - 2011, sme nenarazili na výrazné zmeny vo výške prostriedkov, ktoré do štátneho rozpočtu prinášali, a to v prípade oboch republík. Zmena výšky týchto výnosov bola často zapríčinená, ako sa domnievam hospodárskou krízou, ktorá sa prejavuje dodnes. Ňou spôsobená nezamestnanosť mala za následok zníženie objemu prostriedkov vybraných na dani z príjmu fyzických osôb. Útlm podnikateľských aktivít v tomto spôsobil menší výnos dane z príjmu právnických osôb. Opačný vývoj mala v sledovanom období daň z nehnuteľností, keď objem prostriedkov vybraných na tejto dani pomaly vzrastá.

Rovnako pri hodnotení výnosov ich podielom na celkovom výnose priamych daní, ktorý sme mohli vidieť v predchádzajúcej kapitole, nenájdeme žiadne prílišné odchýlky.

Posledná časť práce sa venovala výpočtu daňového zaťaženia poplatníka Českej a Slovenskej republiky. V tomto prípade boli rozdiely medzi oboma krajinami výraznejšie, čo môžeme pripísať odlišnému procesu výpočtu dane. Myslím si však, že môžeme tvrdiť,

že zľavy na dani sú len určitou alternatívou k odpočítateľným položkám, pretože v konečnom dôsledku majú poplatníci v Českej aj Slovenskej republike približne rovnaké podmienky.

Ako som sa už na začiatku vyjadrila, táto práca si kládla za cieľ komparáciu priamych daní dvoch štátov, ktoré majú bohatú spoločnú minulosť. V jej závere si môžeme povedať, že svoj cieľ splnila. Ak by som mala zhodnotiť dostupnosť literatúry a informácií potrebných k vypracovaniu bakalárskej práce, s poľutovaním by som musela konštatovať, že nielen dáta, ktoré boli využité v tejto práci, ale rovnako aj literatúra, ktorá sa zaoberá touto problematikou boli podstatne horšie dostupné na strane Slovenskej republiky.

Zoznam použitej literatúry

Knižné tituly

- 1) KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
- 2) MEDVEĎ, J., NEMEC, J. a kol. *Verejné financie*. Bratislava: Sprint dva, 2011. 607 s. ISBN 978-80-89393-46-6.
- 3) PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: GRADA Publishing, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
- 4) RADVAN, M. *Místní daně*. Praha: Wolters Kluwer, 2012. 244s. ISBN 978-80-7357-932-6.
- 5) ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 27 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice*. 5. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Linde, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7201-881-9.

Webové stránky

- 1) BUSINESSINFO. BUSINESSINFO: *Dane a účtovníctvo: Daň cestná zo dňa 4. februára 2013* [online]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/dane/dan-silnicni.html>
- 2) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. CZSO: *Statistiky zo dňa 29. marca 2013* [online]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statistiky>
- 3) FINANCE POZNAJTE HODNOTU INFORMÁCIE. FINANCE: *Dane a mzda: Priame dane: Miestne dane: Čo je daň za psa a za užitie verejného priestranstva? zo dňa 29. marca 2013* [online]. Dostupné z: <http://www.finance.sk/dane/informacie/miestne-dane/pes-a-verejne-priestranstvo/>
- 4) FINANCE POZNAJTE HODNOTU INFORMÁCIE. FINANCE: *Dane a mzda: Priame dane: Miestne dane: Čo je daň za psa a za užitie verejného priestranstva? zo dňa 29. marca 2013* [online]. Dostupné z: <http://www.finance.sk/dane/informacie/miestne-dane/pes-a-verejne-priestranstvo/>

- 5) FINANCE POZNAJTE HODNOTU INFORMÁCIE. FINANCE: *Dane a mzda: Daň z príjmu FO. Nezdaniteľné časti základu dane zo dňa 15.apríla 2013* [online]. Dostupné z: <http://www.finance.sk/dane/informacie/nezdanitelne-položky/>
- 6) INŠTITÚT PRE EKONOMICKÉ A SOCIÁLNE REFORMY. INEKO: *Publikácie: Reformy na Slovensku 2003-2004 zo dňa 3. marca 2013* [online]. Dostupné z: <http://www.ineko.sk/clanky/publikacie>
- 7) JENEWEIN GROUP STRATEGIC MANAGEMENT COSULTING. JENEWEIN GROUP: *Tlačové centrum: Články a štúdie: Ivan Mikloš zo dňa 20.marca 2013* [online]. Dostupné z: http://www.jeneweingroup.com/dokumenty/others/kniha_reforiem.pdf
- 8) KOMORA DAŇOVÝCH PORADCŮ ČESKÉ REPUBLIKY. KDPCR: *Publikácie zo dňa 4. februára 2013* [online]. Dostupné z: <http://www.kdpcr.cz/Data/files/pdf/vancurova.pdf>
- 9) KOMORA DAŇOVÝCH PORADCŮ ČESKÉ REPUBLIKY. KDPCR: *Publikácie zo dňa 4. apríla 2013* [online]. Dostupné z: <http://www.kdpcr.cz/Data/files/pdf/Harumova.pdf>
- 10) MINISTERSTVO FINANCIÍ. MFCR: *Daně a cla: Daně: Daňová statistika: Údaje z výběru daní zo dňa 29.marca 2013* [online]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/13879.html?year=0>
- 11) MINISTERSTVO FINANCIÍ. MFCR: *Daně a poplatky : Daňový systém ČR a související odkazy: Popis systému zo dňa 4. februára 2013* [online]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/284.html?year=0%C2%93>
- 12) MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. MFSR: *Dane, clá a účtovníctvo: Priame dane: Daň z emisných kvót zo dňa 28.marca 2013* [online]. Dostupné z: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=7868>

13) MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. MFSR: *Dane, clá a účtovníctvo: Priame dane zo dňa 4. februára 2013* [online]. Dostupné z: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=3836>

14) MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. MFSR: *Inštitút finančnej politiky: Ekonomické štatistiky: Daňové príjmy zo dňa 29. marca 2013* [online]. Dostupné z: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=4738>

15) SLOVENSKÝ ŠTATISTICKÝ ÚRAD. Portal.statistics: *Ukazovatele ekonomického vývoja SR zo dňa 29.marca 2013* [online]. Dostupné z: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=19>

16) STŘEDOEVROPSKÉ CENTRUM PRO FINANCE A MANAGEMENT. Finance – management: *Lafferova křivka zo dňa 4.februára 2013* [online]. Dostupné z: <http://www.finance-management.cz/080vypisPojmu.php?X=Lafferova+krivka&IdPojPass=54>

17) ÚSTREDNÝ PORTÁL VEREJNEJ SPRÁVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. PORTAL.GOV: *Agendy: Financie a hospodárstvo: Dane: Miestne dane: Daň z motorových vozidiel zo dňa 29. marca 2013* [online]. Dostupné z: <http://portal.gov.sk/Portal/sk/Default.aspx?CatID=39&aid=942>

18) ÚSTREDNÝ PORTÁL VEREJNEJ SPRÁVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. PORTAL.GOV: *Agendy: Financie a hospodárstvo: Dane: Miestne dane: Daň z nehnuteľností zo dňa 28. marca 2013* [online]. Dostupné z: <http://portal.gov.sk/Portal/sk/Default.aspx?CatID=39&aid=929>

19) ÚSTREDNÝ PORTÁL VEREJNEJ SPRÁVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. PORTAL.GOV: *Agendy: Financie a hospodárstvo: Dane: Miestne dane: Daň za nevýherné hracie prístroje zo dňa 28. marca 2013* [online]. Dostupné z: <http://portal.gov.sk/Portal/sk/Default.aspx?CatID=39&etype=-1&aid=2341>

20) ÚSTREDNÝ PORTÁL VEREJNEJ SPRÁVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. PORTAL.GOV: *Agendy: Financie a hospodárstvo: Dane: Miestne dane: Daň za predajné*

automaty zo dňa 28. marca 2013 [online]. Dostupné z: <http://portal.gov.sk/Portal/sk/Default.aspx?CatID=41&etype=2&aid=939>

21) ÚSTREDNÝ PORTÁL VEREJNEJ SPRÁVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. PORTAL.GOV: *Agendy: Financie a hospodárstvo: Dane: Miestne dane: Daň za ubytovanie* zo dňa 28. marca 2013 [online]. Dostupné z: <http://portal.gov.sk/Portal/sk/Default.aspx?CatID=39&aid=938>

22) ZÁKONY PRO LIDI: *Sbírka zákonů ČR: Ročník 1992: Predpis č. 357/1992 Sb.: Zákon České národní rady o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí* zo dňa 29. marca 2013 [online]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-357>

23) ZÁKONY PRE ĽUDÍ: *Zbierka zákonov SR: Ročník 2004: Predpis č. 582/2004 Z.Z.: ôsma časť: daň za vjazd vozidla do historickej časti mesta* zo dňa 29. marca 2013 [online]. Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-582#f6277493>

24) ZÁKONY PRE ĽUDÍ: *Zbierka zákonov SR: Ročník 2004: Predpis č. 582/2004 Z.Z.: deviata časť: daň za jadrové zariadenie* zo dňa 29. marca 2013 [online]. Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-582#f6277534>

Zoznam skratiek

CZK – koruna česká

ČNB – Česká národní banka

EUR - Euro

FNM SR – Fond národného majetku Slovenskej republiky

HDP – Hrubý domáci produkt

NBS – Národná banka Slovenska

OECD – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj

Prehlásenie o využití výsledkov bakalárskej práce

Prehlasujem, že

- som bola oboznámená s tým, že na moju bakalársku prácu sa plne vzťahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, hlavne §35 – užitie diela v rámci občianskych a náboženských obradov, v rámci školských predstavení a užití diela školského a § 60 – školské dielo;
- beriem na vedomie, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (ďalej len VŠB-TUO) má právo nezárobkovo, k svojej vnútornej potrebe, bakalársku prácu použiť (§ 35 odst. 3);
- súhlasím s tým, že bakalárska práca bude v elektronickej podobe archivovaná v Ústrednej knižnici VŠB-TUO a jeden výtlačok bude uložený u vedúceho bakalárskej práce. Súhlasím s tým, že bibliografické údaje o bakalárskej práci budú zverejnené v informačnom systéme VŠB-TUO;
- bolo zjednané, že s VŠB-TUO, v prípade záujmu z jej strany, uzatvorím licenčnú zmluvu s oprávnením použiť dielo v rozsahu §12 odst. 4 autorského zákona;
- bolo zjednané, že užiť svoje dielo, bakalársku prácu, alebo poskytnúť licenciu k jej využitiu môžem len so súhlasom VŠB-TUO, ktorá je oprávnená v takomto prípade odo mňa požadovať primeraný príspevok na úhradu nákladov, ktoré boli VŠB-TUO na vytvorenie diela vynaložené (až do ich skutočnej výšky).

V Ostrave, dňa 10. mája 2013

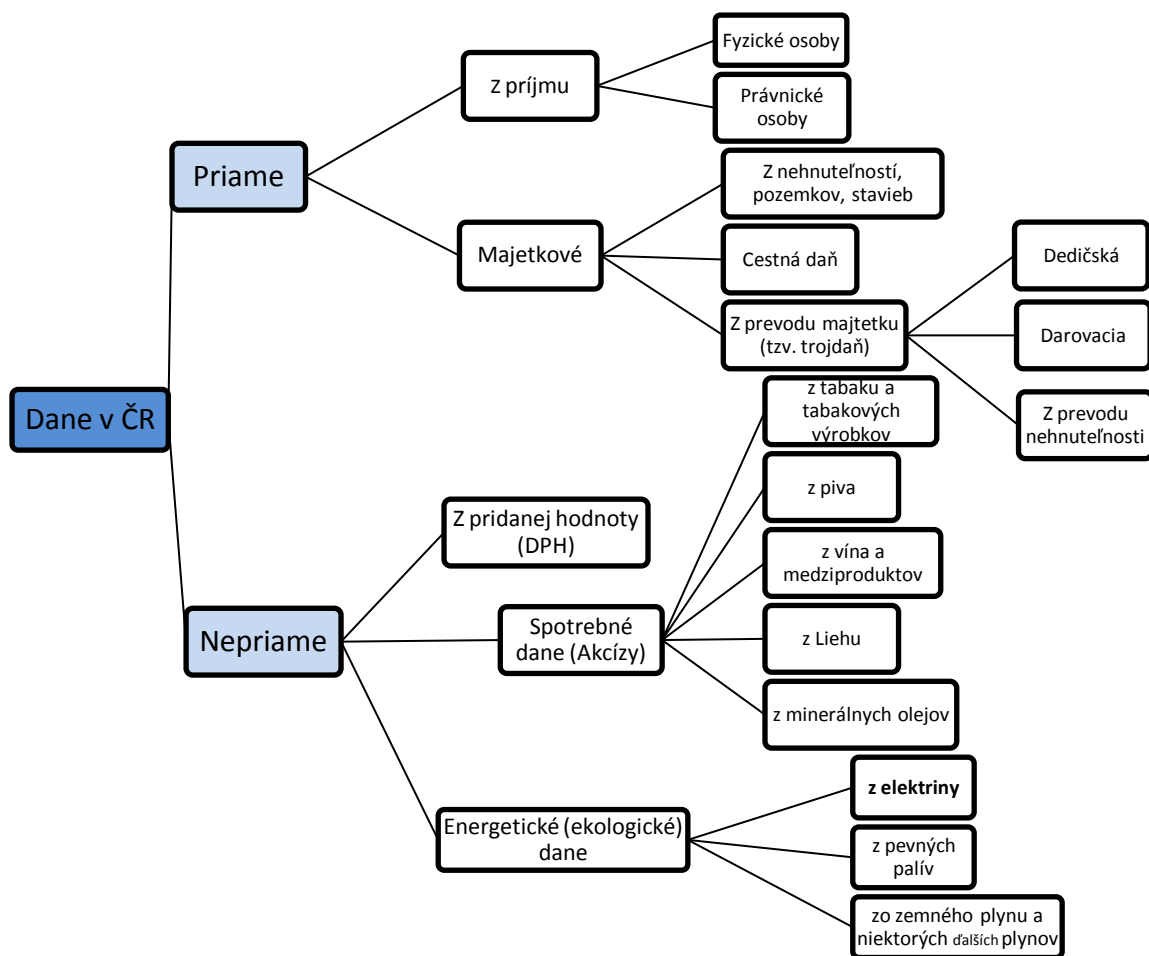
Veronika Sadleková

Zoznam príloh

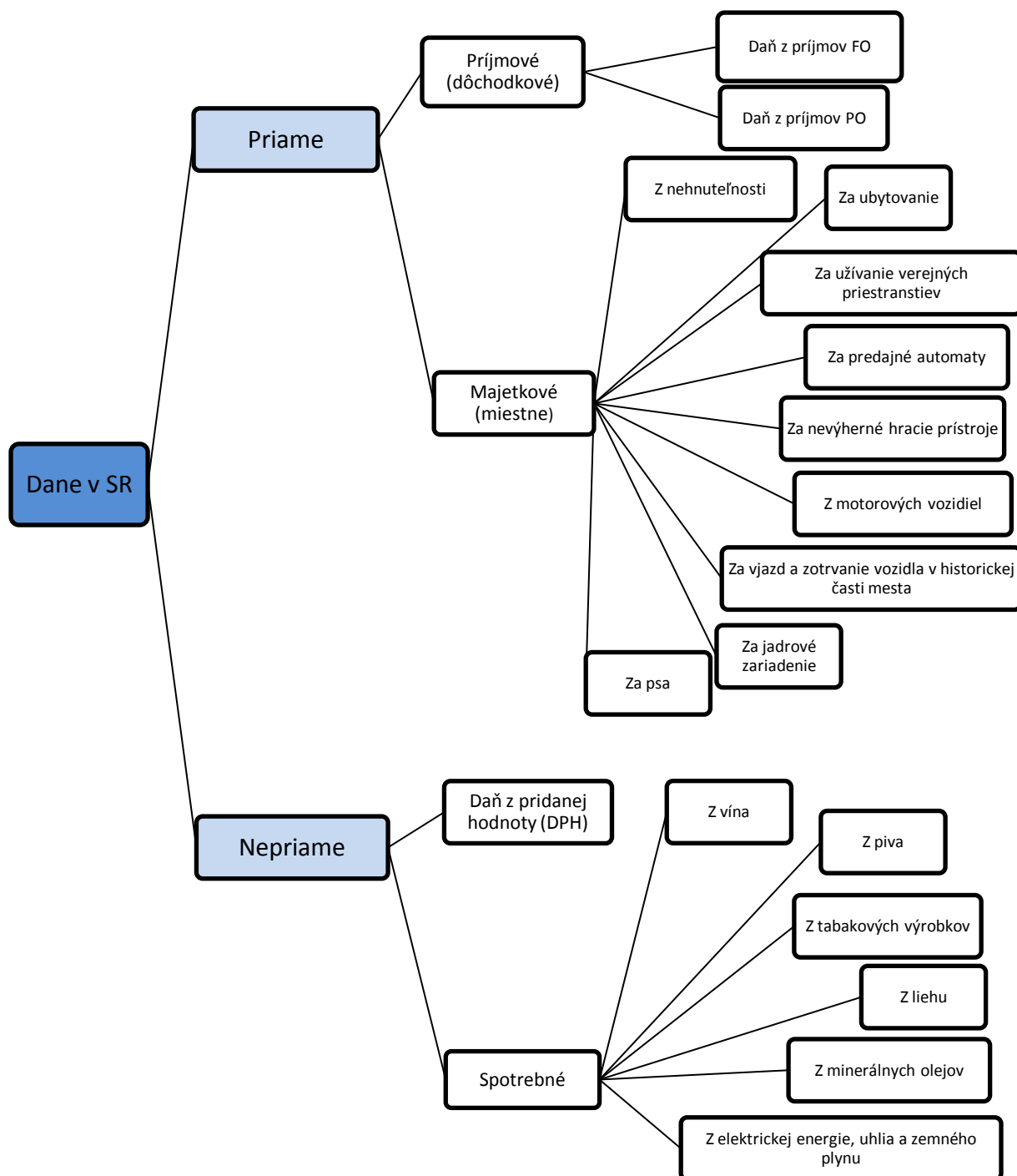
- Príloha č. 1 Schéma daňovej sústavy Českej republiky
- Príloha č. 2 Schéma daňovej sústavy Slovenskej republiky
- Príloha č. 3 Vývoj indikátorov hospodárskeho vývoja ČR a SR v rokoch 2007-2011
- Príloha č. 4 Výnosy z priamych daní Českej a Slovenskej republiky 2007-2011
(v mld. Kč)
- Príloha č. 5 Podiel priamych daní na celkových výnosoch 2007 - 2011

Príloha č. 1 Schéma daňovej sústavy Českej republiky

Zdroj: ČESKÁ DAŇOVÁ SPRÁVA. Popis systému [online].

Príloha č. 2 Daňová sústava Slovenskej republiky

Zdroj: MINISTERSTVO FINANCIÍ SR. *Dane, clá a účtovníctvo* [online].

Príloha č. 3. Vývoj indikátorov hospodárskeho vývoja ČR a SR v rokoch 2007-2011

		2007	2008	2009	2010	2011
Hrubý domáci produkt (HDP v mld. Kč)	ČR	3 535,5	3 689,0	3 628,1	3 667,6	3 807,2
	SR	1 589,26	1 740,84	1 637,44	1 699,8	1 785,5
Medziročný prírastok HPD (v %)	ČR	6,1	2,5	-4,1	2,2	1,7
	SR	14,3	8,4	-4,8	2,3	5,5
Inflácia (v %)	ČR	2,8	6,3	1,0	1,5	1,9
	SR	3,4	4,4	1,6	1,0	1,2
Miera nezamestnanosti (v %)	ČR	5,98	5,96	9,24	9,57	8,62
	SR	8	8,4	12,7	12,5	13,5
Priemerná mzda (v Kč)	ČR	20 927	22 653	23 425	23 903	24 439
	SR	16 588	18 705	19 260	19 894	20 334

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistiky* [online].

SLOVENSKÝ ŠTATISTICKÝ ÚRAD. *Štatistiky a databázy* [online].

Hrubý domáci produkt (HDP) Slovenskej republiky je prepočítaný kurzom ČNB zo dňa 19.apríla 2013.

Kurz: 1 EUR = 25,855 CZK.

Príloha č. 4 Výnosy z priamych daní Českej a Slovenskej republiky 2007-2011(v mld.Kč)

		2007	2008	2009	2010	2011
Daň z príjmov fyzických osôb	ČR	159,1	152,2	135,8	114,6	142,1
	SR	44,7	52,4	46,3	41,8	47,1
Daň z príjmov právnických osôb	ČR	155,7	173,6	110,5	114,7	109,3
	SR	45,0	54,8	55,0	32,4	41,9
Daň z nehnuteľnosti	ČR	5,1	5,2	6,3	8,7	8,6
	SR	5,9	6,1	6,6	6,9	7,1
Ostatné priame dane	ČR	16,5	16,4	12,9	12,8	16,9
	SR	8,9	9,3	9,7	10,0	10,3
Spolu	ČR	336,4	347,4	265,5	250,8	276,9
	SR	104,5	122,6	117,6	91,1	106,4

Zdroj: MINISTERSTVO FINANCIÍ ČR. *Daňová statistika* [online].
 MINISTERSTVO FINANCIÍ SR. *Daňové príjmy* [online].

Uvedené výnosy z priamych daní Slovenskej republiky boli prepočítané kurzom ČNB zo dňa 19.apríla 2013.

Kurz: 1 EUR = 25,855 CZK.

Príloha č. 5 Podiel priamych daní na celkových výnosoch 2007 – 2011

		2007	2008	2009	2010	2011
Daň z príjmu fyzických osôb	ČR	47,29 %	43,81%	51,13%	45,69%	51,32%
	SR	42,80 %	42,77 %	39,40 %	45,88 %	44,27 %
Daň z príjmu právnických osôb	ČR	46,28 %	49,97 %	41,60 %	45,73 %	39,47 %
	SR	43,10 %	44,73 %	46,80 %	35,57 %	39,38 %
Daň z nehnuteľností	ČR	1,52 %	1,50 %	2,37 %	3,47 %	3,11 %
	SR	5,65 %	4,97%	5,61%	7,57%	6,67%
Ostatné priame dane	ČR	4,91 %	4,72 %	4,90 %	12,80 %	6,10 %
	SR	8,52 %	7,59 %	8,25 %	10,80 %	9,68 %
Spolu	ČR	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	SR	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa dát uvedených v prílohe č. 4.